

1043.

IZVESTJA

muzejskega društva za Kranjsko.

Uredil

Anton Koblar,

društveni tajnik.

Izdalo in založilo „Muzejsko društvo za Kranjsko“.

Letnik XII.

LJUBLJANA.

Natisnila J. Blasnikova tiskarna.

1902.

KAZALO.

Razprave.

	Stran
Janez Čandik, slovenski pisatelj. <i>Viktor Steska</i>	1
Duhovniki, rojeni v kranjski župniji. <i>M. Slekovec</i>	12
O pokolenju Jurija barona Vege <i>Franc Hauptmann</i>	37
Slike v ljubljanskih cerkvah okoli l. 1715. <i>V. Steska</i>	49
Iz arhiva grofa Sig. Attemsa v Podgori. <i>Dr. Fr. Kos</i>	57, 97, 137
O jurisdikciji nad cerkvijo Matere božje na blejskem otoku in nad ondotno proštijo. <i>Franc Pokorn</i>	85
Dr. Jožef Ivan Knolc. <i>M. Slekovec</i>	131, 176

Mali zapiski.

O jezuitskem kolegiju in cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani. <i>A. Koblar</i>	48
Francoska vlada in cerkvene zadeve v Iliriji. <i>A. Koblar</i>	135
Cehi v Kranju. <i>A. Koblar</i>	181

Slovstvo.

J. Z. Thalnitschers Antiquitates, Anton v. Premerstein. <i>V. Steska</i>	92
Duhovna bramba v štajerskem narečju. <i>V. Steska</i>	94
Prevod Bellarminovega katekizma. <i>V. Steska</i>	95
Kapela žalostne Matere božje v Središču in njen častni venec	96
O zdravstvu staroga Zagreba	96

IZVESTJA

Muzejskega društva za Kranjsko.

Letnik XII.

1902.

Sešitek 1. in 2.

Janez Čandik,

slovenski pisatelj, † 1624.

Spisal Viktor Steska.

Znano je ime Janeza Čandika v slovenskem slovstvu, vendar moramo potožiti, da se je premalo razpravljalo o njegovem delovanju in da so tudi došlej znani podatki o njegovem življenju nezanesljivi.

Dr. Karol Glaser¹⁾ piše: »Janez Čandik, porojen na Višnji gori, jezuit, učitelj srednjih šol in propovednik v Ljubljani, umrl v Gorici dne 8. oktobra 1624. leta. — Catechismus Petra Canissia, tu je Christianski nauk skuz Janesa Zhandika.«

J. Marn²⁾ ga označuje natančneje in bolje: Janez Čandik (Tschandik), rojen v Višnji gori, v redu Jezusovem učitelj v srednjih šolah, potem pridigar v Ljubljani, oskrboval v Gradcu tiskanje Hrenovih Evangelij in Listov, naposled umrl 8. oktobra 1824 (Graecii cum epidemicis assisteret, ipse epidemia infectus). Priobčil je: Catechismus etc. 1618.12. »Cujus cum jam nullum exemplar amplius haberi potuisset, illud nova editione excudi fecit P. Marcus Viennae 1768.12. (Bibliotheca Carnioliae, pg. 56.)

Marn ima vsaj letnico, kdaj je katekizem izšel, in navaja pravilno kraj smrti, namreč »Gradec« in ne Gorico, kar je pri Glaserju tiskovna hiba. Marn omenja tudi sodelovanje pri Hrenovih evangelijih.

¹⁾ Zgod. slov. slovstva I. 173.

²⁾ Jezičnik I. XXI. str. 27.

Pred tema je pisal o Čandiku že Dimitz³⁾: Johann Tschandik, geboren in Weichselburg 1600, Lehrer der Humaniora und Prediger in Laibach, übersetzte den berühmten Katechismus des Canisius ins Slovenische und starb in Graz am 8. Oktober 1624, beim Krankenbesuche von der Pest angesteckt. Nach Hof III. 134 hätte er diese Uebersetzung 1612, also im Alter von zwölf Jahren, gefertigt! Hof⁴⁾ erwähnt auch eine Uebersetzung der Sonn- und Feiertags-Evangelien, welche Tschandik hinterlassen hätte.◀

Zadnji pristavek je zanimiv. Kakó je z rojstno letnico, bomo kmalu čuli.

Odkod so zajemali ti pisatelji svoje podatke? Marn navaja P. Marka Pohlina. Kaj piše Pohlin? ⁵⁾ »Tschandick (P. Joan) Carn. Weixelburgens. e Soc. J. Labaci primum Concionator, demum, cum Graecii epidemicis assisteret, ipse epidemia infectus † 1624, evulgavit: Catechismus Petra Canisia, tuje: Christianski Nauk 1618, in 12. Cujus cum jam nullum exemplar amplius haberi potuisset, illud nova editione excudi fecit P. Marcus Viennae vid. sub. Lit. M.◀

Marka Pohlin je torej povedal razen sodelovanja pri Hrenovih evangelijih v bistvu vse, kar so poznejši pisatelji o Čandiku pisali, le letnice rojstva ne navaja.

V tem se vjema M. Pohlin z Valvazorjem.⁶⁾

Odkod ima Dimitz letnico Čandikovega rojstva?

V Mittheilungen d. h. Vereines f. Krain l. 1858 str. 40. je izpisek iz dela *Scriptores Provinciae Austriacae Societatis Jesu*. O Čandiku se tu bere: »Tsandek Joannes, Weichselburgi in Carnioliā natus 1600, societatem Graecii ingressus, concionator

³⁾ Geschichte Krains. III. 469.

⁴⁾ Hoff, Gem. von H. Kr. 1808. III. p. 134 piše: Joh. Tschandik, geb. zu Weichselburg 1600, starb 1624., hinterliess Petri Canisii Cathedismus Uebersetzung ins Krainerische 1612, dann Sonn- und Feiertags Evangelien ins Krainerische übersetzt.

⁵⁾ Bibl. Carn. str. 56.

⁶⁾ Valvasor Ehre d. H. Kr. VI. 352.

Graecii obiit 1624. Transtulit in linguam Carniolicam Catechismum Canisii et Evangelia.*

Ta vir torej navaja letnico 1600 kot rojstno leto Čandikovo; vrhutega imenuje Čandika tudi prevoditelja evangelijev.

Poleg teh znanih virov poroča o našem pisatelju tudi Gregor Dolničar v »Bibliotheca Labac. publ.« pišoč: Joannes Tsandek, Carn. Weixelburgen. in lucem editus Anno 1600. Absolutis humanioribus musis natus anno 17 Societati Jesu aggregatus, vir apostolicis virtutibus ornatus ad proximi salutem unice intentus. Peste Graecii grassante in obsequio Epidemia laborantium victima charitatis occubuit die 8. Oct. Anno 1624. Edidit: Catechismum et Evangelia per annum Slavonicae linguae ab se donata. Graecii an. 1612.

Jasno je, da se letnice tu ne vjemajo.

Če je Čandik res vstopil s 17. letom v red, tedaj je gotovo napačno postavljena vejica v »Scriptores etc« in brati moramo: Weixelburgi in Carniolia natus, 1600 societatem ingressus. Ako je bil torej ob vstopu v red l. 1600 star 17 let, moral je biti rojen ok. l. 1583.

S to letnico se smemo zadovoljiti, ker se vjema z njegovim poznejšim delovanjem.

L. 1600 je bržkone Čandik dovršil latinske šole v Ljubljani in vstopil v jezuitski red. V Gradcu je menda prestal novicijat. Potem se je učil modroslovja in pričel tudi sam učiti. Na ljubljanski jezuitski gimnaziji je zvrstoma učil predmete na pr. l. 1608. gramatiko in l. 1609. sintakso.¹⁾ L. 1610. odide v Gradec, da se posveti bogoslovskim naukom. L. 1613. ga srečamo že kot mašnika v Ljubljani, kjer je pričel v začetku novembra učiti krščanski nauk v cerkvi sv. Jakoba, to je v domači jezuitski cerkvi. L. 1620. so ga poslali v Celovec. Namestovala sta ga v Ljubljani o. Volbenk Magerle in o. Albert

¹⁾ Historia annua Soc. Jesu Lab. v Rudolfinumu: Venerunt pro grammatica M. Joannes Tshandek etc. — L. 1610. M. Joannes Tshandek Graecium ad Theol. audiendam missus est. — L. 1613. P. Joannes Tschandek loco P. Pauli ad initium Novembris tradere coepit doctrinam Christianam.

Ocitzky. To leto so vpeljali slovensko propoved v špitalski cerkvi celovški. Teh pridig se niso udeleževali samo stanovniki špitalski, ampak tudi meščani in drugi pošteni ljudje. *) Ne motimo se, če pripisujemo te slovenske nagovore Čandiku, ki so ga prav tedaj predniki poslali v Celovec. L. 1621. se povrne Čandik v Ljubljano. L. 1624. ga pošljejo v Gradec, kjer naleze kugo obiskujoč bolnike in umrje 8. okt. 1624.

Ozrmo se sedaj na Čandikovo delovanje na slovenskem slóvstvenem polju.

Vsi pisci, ki omenjajo Čandika, se vjemajo v tem, da je prevel Kanizijev katekizem. Izšlo je delo l. 1618. Marka Pohlin ni našel nobenega izvoda več v zalogi, zato je izdal drugi natisek l. 1768., kakor sam trdi.

Novejši literarni zgodovinarji ne navajajo drugih Čandikovih spisov, starejši pa imenujejo še evangelije. Ali je Čandik res izdal evangelije, kar trdijo najstarejši viri: jezuitska knjiga *Scriptores*, Greg. Dolničar in Hoff? Ali so ti evangeliji res izšli l. 1612., kar bi mogli sklepati po Hoffu in Dolničarju.

Doslej je bilo znano, da je Tomaž Hren izdal evangelije in liste l. 1612. naslovljene: *Evangelia inu Lyftuvi Na vfe Nedele, inu jmenite Prasnike, celiga lejta, po ftari karfzanski navadi resdeleni. Vfem Catolifhkim cerkvam ftuprau v' kranjfski Defheli k dobrimu, s' novizh is Bukovfkiga na Slovenfski jesik svestu prelosheni.*

S' perpuzfzheniem tiga v Bugu viffoku vredniga Vivuda inu Gofpuda, gofpuda Thomasha, Devetiga Ljubljanfkiga Shkoffa etc. na fvitlobo dani. M.DCXII.

Na drugi strani odštevsí naslovni list je Hrenov grb z napisom: *Terret labor, Aspice praemium.* Pod okraskom (mitra med orlom in levom) je zapisano: *Thomas Nonus Episcopus*

*) *In templo Hospitalis Concio slavonica primum habita, conve-nerunt nontamen Hospitalis incolae, sed cives etiam nonnulli et alii honesti homines. Letni zapiski jez. kol. v Celovcu ad 1620. Str. 59. Glej P. pl. Radič v Letop. M. Sl. 1879. str. 7.*

Labacen. Archiducalis Consiliarius et Reformator. Na zadnji strani: Carniolia.

Domovini k' pridu. 1612. s kranjskim grbom in napisom: Istifkanu v' Nemfhkim Gradzu, fkusi Iuria Widmansteterja, v' sakladi tiga viffoku vrejdniga v' Bugu Vivuda inu Gospuda, Gospuda Thomasha Lublanfkiga Shkoffa, etc. Lejta Gospodniga MDCXIII.

Ta knjižica v mali osmerki je šla torej v natisek l. 1612; natisnjena je bila l. 1613. Vsebina ji je 136 listov nedeljskih evangelijev in listov, 40 listov evangelijev in listov za praznike. Na 40. strani se bere: Koněz téh Nedélnih inu Prasnizhnih Evangeliou inu Lystou. Do 43. lista so nadalje še molitve, ki se beró po litanijah, in spovedne molitve.

Jezik je dolensko narečje na pr. inu, lejta, vrejdniga, vejste, zdajci bota našla, polé (ecce), zapisanu, po Jezusi, z ojem. Jezik je dokaj čist in morda najlepši, kar se ga je pisalo v prvih dveh vekih našega slovstva. Nekatero tuje besede v Dalmatinu so nameščene s slovenskimi ⁹⁾ na pr. vdinjal — najel, ferdamujte — pogublujte, poznu bilu — poznilu i. t. d. Sicer pa se ta prevod močno naslanja na Dalmatina, kakor je že opomnil Vatroslav Oblak. ¹⁰⁾

Iz navedenega naslova se da posneti, da je te evangelije in liste založil in izdal škof Hren, ni pa zapisano, da bi jih bil tudi sam prevel, marveč se le omenja, da so »z' novič iz bukovskega (latinskega) na slovenski jezik zvesto preloženi« in sicer »s pripuščenjem — Tomaža, 9. ljublj. škofa, na svetlo dani«.

Iz naslova torej ne posnemamo, da bi bil evangelije in liste prevel Hren sam, ampak le, da jih je založil in izdal. Pristavek »s pripuščenjem« govori celó za to, da jih je kdo drugi prevel.

⁹⁾ Kopitar (Kr. Gr. XLII) sodi o tej knjigi: In diesem Werkchen ist Bochoritsch's Grammatik streng befolgt, und sogar einige deutsche Wörter des Georg Dalmatin'schen Textes durch gangbare echt krainische ersetzt worden.

¹⁰⁾ Zvon. 1888 str. 696.

Pohlin trdi, da je dal Hren evangelije tiskati l. 1612. in drugič l. 1625, ne pravi pa, da bi jih bil tudi sam spisal. Dolničar piše, da je evangelije prevel Čandik l. 1612: »Evangelia per annum Slavonicae linguae ab se donata Graecii«. Valvasor misli, da jih je Hren prevel (übersetzt — und drucken lassen).¹¹⁾

Kaj pa pravi Hren sam na drugih mestih? Poglejmo njegove zapiske v koledarjih, saj so nam ti ohranjeni.

Hren¹²⁾ piše 15. avg. 1613: »Knjižico evangelijev in listov v slovenščini izdano, ki sem jo pregledal in popravil, sem dal natisniti v 3000 izvodih, tako da ostane glavnic, če se izvodi prodajo in v denar spravijo z dobičkom vred vedno v nadvojvodskem kolegiju ljubljanskem za druga podobna dela. P. Janezu Čandiku sem dal 220 fl. n. v. (20 fl. za pot) za papir, potem za tiskarja, ki je knjige tiskal, 240 fl.; č. P. rektorju tiste denarje, ki si jih je izposodil g. Nikolaj Čandik v Gradcu, 45 fl.; za vožnjo knjig 30 fl.; za knjigovezna sredstva Erhartu Ernstu 40 fl. n. v., za kože 150 fl., za pot dvakrat 8 fl., vozniku z dvema konjema na račun 4 fl. Nazaj gredé drugo.«

Tu je torej Hren zaznamoval, da je sam prevzel vse stroške omenjene knjige (nad 700 fl.) in da je skupilo teh knjig daroval kolegiju. Knjigo je pač sam »pregledal in popravil«, ne pravi pa, da bi jo bil prevel. Hkrati imenuje P. Janeza Čandika oskrbnika te izdaje in mu izroča denar za papir i. t. d.

¹¹⁾ Ehre d. H. Kr. VI. 350.

¹²⁾ Libellum Evangeliorum et Epistolarum Slavico idiomate editum et per nos pervisum atque correctum nostris sumptibus ad 3000 Exemplarium fieri curavimus. Ita quod exemplaribus divenditis et in pecuniam redactis et capitalis summa ex lucro accessoria pro aliis similibus operibus perpetuo maneat in Collegio Arhid. Labacensi. R. Joanni Tschandik traditi primum in moneta German. pro charta 220 fl. (20 dantur pro viatico) deinde pro typographo, qui libellas excudit 240 fl. Item R. P. Rectori illas pecunias quas D. Nicolaus Tschandik Gretij commodaverat 45 fl. Pro vectura Exemplarium in moneta Germ. 40 fl. Pro pellibus centum 50 fl. Pro viatico bis 8 fl. Agasoni cum duobus equis ad rationem 4 fl. In reditu alios. — Prim. tudi Mitth. d. h. V. f. Kr. 1862. str. 49.

V kakšni zvezi pa je bil Hren z Janezom Čandikom? To nam pojasni Hrenovo pismo¹³⁾, 10. aprila 1612 pisano iz Gornjega Grada Čandiku, ki je tedaj študiral bogoslovje v Gradcu in še ni bil posvečen v mašnika. Pismo podajamo doslovno, samo okrajšave so razrešene.

Reverendo, Religioso ac praestantis doctrinae Domino M. Joanni Tsandikh Societatis Jesu in Collegio Graecensi Alumno suo uti Fratri in Christo sincere dilecto.

Reverende ac Religiose Domine M. Compatriota, in visceribus charitatis D. N. Jesu Christi plurimum dilecte.¹⁴⁾

Gratiam eiusdem atque foelicem in via suscepta cursum ad coronam usque gloriae cum B. Mariae Virginis Matris eius benedictae favore patrocínio ac benedictione pro salute obsequio et amoris vicissitudine. Ad literas Reverentiae Vestrae uti spiritu Dei, omnique suavitate refertissimas, sic ob amorem patriae suae, quo succensa fervet, amabiles, mihi que iucundissimas, quas 29. Martii hic Oberburgi in mea satis afflictiva valetudine, pro consolatione accepi, nec citius respondere potui, hoc modo reddere libuit, gratias paternas easque maximas, quod Ecclesiae Carniolanae primum, suorumque Labacensium, Patriae, iuxtaque et mei memoriam ac studium non deponat. Id quoad vel maxime libello suo Evangeliorum et Epistolarum slavae confecto lingua testatum reddit. Quem, quia ad prelum urget, brevi habebit, una cum Hymnologio meo Slavico pro totius ferme anni festivitibus in usum Cleri mei Oberburgensis et Ecclesiae ad Novum aedificium alias Neu Styft (quo plurimi certis B. M. Virginis solemnitatibus undequaque peregrini confluunt), ut habeatur, quod ad Populi aedificationem, devotionemque in animis eorum augendam percinant, ex Breviario Romano, S. Patribus, ac Hortulo animae

¹³⁾ Protokol v kap. arhivu ljublj. fasc. 157 št. 39. list 50 in 51.

¹⁴⁾ Stranski pristavek: De libello Slavico Evangeliorum Graetii typis excuso ad quod 700 fl. monetae germanicae dedimus. Item pro typo novo proprio 700 fl. Kaj te zadnje besede pomenjajo, ni jasno. Morda samo namero, ker nič ne vemo o novem natisku.

deprompto. Et quia operam suam in officina Typographica, ut errores ac menda evitentur, spondet, tanto ferventius pervidendo incumbam, ne pia et salutare istae Reverentiae Vestrae Cogitationes retardentur: Subiturae utique D. N. Jesum Christum olim mercedem magnam valde nimis. Ego sane iamdudum et Canisii Catechismum cum eisdem Evangeliiis, Epistolis et Hymnologio habui prae manibus et cupiebam typis edere ad profectum Patriae Nostrae spiritalem. Sed iniuria et incuria pariter Sacerdotum sibi commendato¹⁶⁾ describentium factum est, ut distraherentur et usque modo in lucem non prodirent. Accedentibus et agonibus et laboribus variis, quibus, ne his (ut olim plausibilis) desudem, impediatur. Nunc vero Reverentia Vestra gratias mihi subdente stimulos, adnitar, ut pro maiori gloria Dei et honore patriae linguae augendo, amborum votis, primo quoque tempore fiat satis. Mittam autem libellum Evangeliorum primo omnium, ut dum sub prelo versatur, ei succedat mox Hymnologium. Et certe si non fuisset litera a deo minuscula scriptus, eum Reverentia Vestra recepisset dudum. Et ad lucem noctu (die propter negotiorum turbas ut plurimum deficiente) illum versassem. Habet enim germanismos (pace id dixerim R. V.) et scriptiones quasdam Ortographicas non bene Carniolanisms nostris aut dialectis accomodatas, quas iudicio Reverendi P. Mally (quocum simul ista tractamus) oportet expungere. Quod reliquum est Reverentia Vestra salvam sospitemque agere (una cum cognato D. Nicolao Tschandikh amico meo uti veteri sic amantissimo, quem salutet ex me) adeoque cum toto suo sacro Venerabilium Patrum fratrumque Collegio sub tutela et Benedictione Jesu, Mariae et S. Ignatii vivere cupio aeternum. Ex Oberburgensi Residentia 10. Aprilis 1612. Thomas.

Hren je želel in se pozneje mnogo trudil, da bi osnoval v Ljubljani svojo tiskarno. Ker tega ni dosegel, je moral evangelije dati tiskat drugam. Prilika je bila ugodna. Čandik je

¹⁶⁾ Bržkone napačno mesto mihi commendatorum.

bival v Gradcu in bi bil sam lahko oskrboval korekturo slovenskih knjig. Za ta posel se je tudi ponudil.

Hren mu torej odgovarja in izraža veselje, da ni pozabil v Gradcu svoje domovine, kar spričuje zlasti s prevodom evangelijev in listov (*libello suo*). Ta prevod mu hoče kmalu vrniti hkrati s slovensko pesmarico. Ker pa je obljubil, da bo pomagal pri popravah tiskovnih pol, se bo potrudil s pregledovanjem (*pervidendo*), da se ne zakasné te pobožne in koristne misli. »Jaz sem imel že davno v rokah Kanizijev katekizem z evangeliji, listi in s pesmarico in sem želel to izdati v tisku k duhovnemu napredku naše domovine. Toda po krivdi in neskrbnosti prepisujočih duhovnikov so je razpršili in se niso prikazali doslej. Pridružujejo se temu še boji in naperi, ki me zadržujejo. Sedaj pa se bom potrudil vsled Vaše vspodbude, da zadostim prejkoprej želji naju obeh v povišanje časti božje in v slavo materinščine. Najprej pa pošljem knjigo evangelijev in potem jim bo sledila med natiskovanjem pesmarica. Ko bi ne bili pisani tako drobno, bi jih bili prejeli že davno. Knjižico bi bil prelistal po noči pri luči, po dnevu namreč ne utegnem radi mnogih opravil. Ima pa prevod, oprostite, nekaj germanizmov in ne prav kranjskega pravopisa, kar se mora po sodbi č. p. Malija popraviti.«

Ali ne stavi v tem pismu Hren Čandikovih evangelijev nasproti svoji pesmarici? Ali ne sporoča, da treba germanizme iztrebiti? Ali bi pač to očital in pri tem rahlo prosil oproščanja, ko bi bili evangeliji njegovo delo? Čemu bi naposled pregledoval in popravljal, če je delo že dovršeno?

Ali ne sklepamo iz tega, da so evangeliji in listi Čandikov prevod in da jih je Hren le pregledal, popravil in založil?

Utegne pa kdo ugovarjati, da navaja Hren sam pogostoma svoj prevod evangelijev in listov; zlasti v listih do papeža pravi, da je prevel evangelije i. t. d. Res je to. Na ta slučaj je opozoril že A. Koblar v Lj. Zvonu l. 1886., str. 700, navajajoč vizitatorja Siksta Carcana, ki je 5. decembra 1620 podpisal dva dekreta. Ta dekreta je sestavil Hren sam, in vizitator ju je le

potr dil in lastnoročno podpisal. Tu naravnost pravi: Te Thomam composuisse, transtulisse.¹⁶⁾

Te besede pa treba umevati kot *activum causativum*. Če beremo: Caesar pontem fecit, nihče ne misli, da je Cesar sam napravil most, ampak vsakdo vé, da je le skrbel za napravo mostu. Isto velja o »Hrenovih evangelijih«. Hren je zanje navduševal, skrbel, jih pregledal, založil in izdal.

Mogoče je seveda, da je Hren mislil izdati tudi svoj lastni prevod evangelijev. Saj pravi v pismu do Čandika, da je imel že davno v rokah Kanizijev katekizem z evangeliji, listi in s pesmarico. Mogoče je torej, da imamo opraviti z dvema rokopisoma, samo da Hrenov ni izšel.

Da so pa jezuiti izdali evangelije, priča jezuitska kronika ljubljanska¹⁷⁾, ki piše: Proderunt tandem hoc anno in lucem cum licentia R. P. N. Generalis Evangelia Slavico idioma versa tanto tempore ab omnibus bonis summe desiderata.

Ali bi pač trebalo dovoljenja generalovega, ko bi bil evangelije prevel Hren sam? Za korekturo samo bi Čandiku zadostovalo dovoljenje njegovega rektorja v Gradcu. Kronika pa iz skromnosti ne pove prevajavca. Iz preje naštetih razlogov pa smemo evangelije in liste pripisovati Čandiku.

Zanimivo pa je, da so jezuiti poslovenili tudi mali katekizem¹⁸⁾, ki je izšel l. 1615. v Avgzburgu in ga je založil ljubljanski stolni dekan Mikec (Mikez).

¹⁶⁾ Prim. tudi Mitth. d. h. V. f. Kr., kjer navaja Dimitz: Decreta Visitationis l. 1621. Tu zahteva vizitator Sikst Carcanus: 22. Curet quam primum excudi sacros Hymnos, Catechismum et alios libellos spirituales in linguam Schlavonicam a se translatos. 24. Hortetur Parochos, ut in Concionibus utantur translatione slavica Evangelii ab ipso facta.

¹⁷⁾ Historia annua v Rudolfinumu str. 47.

¹⁸⁾ Prvi katoliški katekizem v slovenskem jeziku je izšel v Gradcu že l. 1574. Sestavil ga je cistercijan vetrinjski Lenart Paherneker (Pačernecher), ki je bil ondi subprior in je bil l. 1579. izvoljen za kostanjeviškega opata. Ondi je umrl 30. septembra 1580. — VI. Milkowicz: Die Klöster in Krain, p. 105 sq.

Po vseh naših slovstvenih knjigah se imenuje dekan Mihael Mikec¹⁹⁾ za prevoditelja, a krivično. Jezuitska kronika piše k letu 1615.: Edidimus hoc anno sumptibus Admodum Reverendi Domini Decani Labacensis Catechismum cum imaginibus Augustae impressum. Kdo ga je prevel, žal, ni zapisano in z druge strani ne moremo spričati.

Sploh so jezuiti prva leta svojega bivanja v Ljubljani mnogo storili za slovenščino. Precej prvo leto (1597) so prvo adventno nedeljo pričeli s slovenskim krščanskim naukom. L. 1599. so učenci proslavljali o božiču Božje dete z latinskimi, slovenskimi in nemškimi pesmami in deklamacijami. L. 1600 so učenci presv. R. T. slavili z latinskimi in slovenskimi pesmami. Prav tako so l. 1606. o božiču peli slovenske pesmi.²⁰⁾ L. 1630. so peli Miserere ob postnem času v domačem jeziku pred mnogimi poslušavci.

Od l. 1598. do 1603. je deloval zelo koristno v Ljubljani p. Nikolaj Koprivec, rojen Radečan. L. 1603. je odšel v Rim za slovanskega spovednika. Umrli je l. 1606. V redu je bil 48 let.

¹⁹⁾ Zanimivo je Hrenovo pismo stolnemu dekanu doktorju bogoslovja Mih. Mikcu z dne 5. julija 1610. »Ecce iam alteram cogimur ad te Canonicam facere monitionem, ut officio tuo, choro, cleroque nostro incumbas maiori zelo ac diligentia, quam fuit hactenus factum: ut ea, quae nupera Capituli celebratione repetita, definita ac constituta sunt, omnimodo mandes executioni. Monemur etenim Labaci et ad S. Bartholomaeum dissoluta, neglecta et quasi abjecta esse omnia; et oculi in vos et nos multi.« Kap. arh. fasc. 157, št. 39.

²⁰⁾ Hist. annua p. 9. Dominica I. Adventus 1597 initium Doctrinae Christianae vulgari Carniolorum lingua tradi coepta est cum non contemnendo plebejorum auditorio, commodo vere longe majore, tum ob ruditatem auditorum, tum ob genus docendi, quod ad hanc usque diem a catholicis fuit inusitatum. — P. 22. Pueri Christum infantem Latinis, Slavonicis et Germanicis canticis ac versibus celebrantes in feriis Natalicis existimationem nostris scholis longe maiorem conciliarunt. — P. 30. Discipuli nostri Sanctissimum latine et carniolice excipiebant. — Ad a. 1606. Venusta carminum slavlicorum recitatione et Cantuum varietate nec non symphonia musica infantem Christum pueri in die Natalis Domini celebrarunt.

V Gradcu je živel 30 let in užival visoko spoštovanje na nadvojvodskem dvoru, zlasti pri nadvojvodi Karolu in nadvojvodinji Mariji. Z njegovim naporom so sezidali graški kolegij in potem ustanovili modroslovni oddelek ter zavod razširili. Vedno je znal pridobivati potrebnih ustanov za vzdrževanje. Tudi ljubljanski kolegij ga časti kot svojega ustanovnika, saj je vprav on dosegel ustanovo, jo vodil in dobil od nadvojvode več tisoč goldinarjev za poslopje.

Če so imeli jezuiti le nekaj takih mož, se je moralo slovenstvo širiti.

L. 1615. je bila dozidana nova cerkev sv. Jakoba. Ob tej priliki so jezuiti na svojo odgovornost spremenili jezik pri pridigi. Doslej so namreč pridigovali nemški. V novi cerkvi so uvedli slovenske pridige poleg slovenskega krščanskega nauka. Škofu Hrenu ta sprememba ni ugajala radi vznemirjenja, ki je zavladelo po mestu, in je zahteval izvedeti razloge. Jezuiti so se lahko zagovarjali, da od nemških pridig ni bilo skoro nikakega uspeha, sedaj pa je vse drugače. Začel je namreč s pridigami p. Janez Čandik. Pri slovenskem krščanskem nauku pa so spremenili način in vpeljali navado, da je pridigar učil spodaj v cerkvi in se razgovarjal z verniki. Ta novi način podučevanja se je kaj dobro obnesel.

Le nekoliko sem pojasnil s temi vrsticami Čandikovo življenje in delovanje. Vrgel sem med slovenske slovstvenike trd oreh. Želim, da bi se pokazala neskalska resnica. Morda nam proučevanje tega vprašanja reši tudi zagonetko o Stapletonu. Kaj ko bi bil Hren sam ž njim v zvezi? Toda to prepuščam jezikoslovcem.

Duhovniki, rojeni v kranjski župniji.

Nabral M. Slekovec.

Henrik iz Kranja dobi na prošnjo grofice Beatrike Goriške l. 1319. šmartinsko faro pred Kranjem. (Letopis Mat. Slov., 1870, 95.)

Friderik iz Kranja postane 11. oktobra l. 1341. župnik v Naklem. (Izvestja, I., 11 in 19.)

Pavel, Martinov sin iz Kranja, prejme 22. apr. l. 1366. od patrijarha dovoljenje, da sme prejeti sv. redove. (Izvestja, I., 11.) Najbrž je bil ta Pavel l. 1367. župnik v Kranju (Izvestja XI., 104; I. Orožen, VIII., 145, in Lavtižar, Zgodovina župnij, 13.)

Mihael »de Krainburg« je bil l. 1446. profesor na dunajskem vseučilišču. (Izvestja, IX., 7.)

Furij »de Krainburg« l. 1448. profesor na dunajskem vseučilišču. (Izvestja, IX., 7.)

Suliuamp Janes, vikar na Planini (Montpreis), je l. 1452. ustanovil v župnijski cerkvi Sv. Vida kapelo blažene dev. Marije. Dne 4. avgusta l. 1467. so ga v Celju zaslišali zaradi neke zgubljene listine. V dotičnem zapisniku se imenuje: »Honorab. uir Dnus Johannes Suliuampp de Crainburga presbyter«. (I. Orožen, VI., 226.)

Walner Peter »de Krainburga«, duhovnik, je naveden kot priča dne 4. avgusta l. 1467. (I. Orožen, VI., 227.) Neki Peter Waldner je bil l. 1492. in 1493. duhovni pomočnik v Kranju. (Izvestja, III., 25.)

Valentin iz Kranja, »plebanus s. Crucis prope Rohatsch«, naveden kot priča pri neki obravnavi v Gornjem Gradu dne 7. marca l. 1465. (I. Orožen, II., a. 205 in VII., 63.) L. 1454. je bil kapelan oltarja sv. Tomaža v Mariboru. (I. Orožen, I., 17.)

Kodelja Peter, kranjski rojak, je naveden 14. januarja in 13. aprila kot vikar, 1. novembra l. 1475. kot kapelan, 30. aprila l. 1477. zopet vikar, 28. maja l. 1477. nekdanji vikar, 9. februarja l. 1478. duhovnik in 18. februarja l. 1479. kapelan sv. Leonarda, Antona in Florijana v Kranju. (Izvestja, I., 11 in 12.) 10. marca l. 1482. kapelan v Kranju, 28. marca l. 1482. kapelan hospitala sv. Antona, Leonarda in Florijana. 23. oktobra l. 1482. je resignoval na hospitalsko kapelanijo. (Izvestja, II., 59.) 26. septembra l. 1493. in 16. decembra l. 1495. namestni kapelan altarja sv. Jurija v Kranju. (Izvestja, III., 26.) Neka listina v deželnem arhivu v Gradcu ga imenuje »de Crainburga«.

Tomaž iz Kranja je bil 28. januarja l. 1475. posvečen v mašnika. (Izvestja, I., 12.)

Sleiko (Sleyko) Martin iz Kranja je potem, ko je Peter Kodelja bil 23. oktobra l. 1482. resignoval na hospitalsko kapelanijo v Kranju, dobil vsled prezentacije sodnika in mesta ono kapelanijo. (Izvestja, II., 59.) L. 1491., septembra, je kupil od svojih sorodnikov zemljišče v Spodnjem Naklem. (Letopis Mat. Slov. 1870, 104.) L. 1493., 26. septembra je naveden še kot duhovni pomočnik v kranjskem hospitalu. (Izvestja, III., 26.) L. 1495., v soboto po sv. Juriju, je s svojim bratom Andrejem, mestnim sodnikom kranjskim, kupil od bratov Lenarta in Jurija Kacijanerja desetino— »unter des Hertzogen Vorsst zu Teteynitz« (pod Vojvodninim gozdom v Tenetiših) za 148 ogerskih gold. Ako brata Kacijanerja desetine v 6. letih ne odkupita, ostane lastnina Sleikovih. Pečatila sta listino oba Sleiko in Lenart Püchelsberger, priseženec in svetovavec kranjski. (Letopis Mat. Slov. 1870, 105.)

Tomaž, sin Benedikta Kolarja (carpentarii), je prejel na kvaterno soboto decembra l. 1484. od Paskazija iz Galinjane, vladike pičanskega in vesoljnega vikarja oglejskega, očaka Marka, v farni cerkvi v Kranju tonzuro in štiri nižje redove. (Letopis Mat. Slov. 1870, 103.) Brez dvoma je on tisti gospod Tomaž, sin Benedikta tesarja v Kranju, katerega navaja listina, pisana na Križevo l. 1504. (Letopis Mat. Slov. 1870, 106.)

Jurij iz Kranja je bil 27. julija l. 1489. vikar v »Mosso«. (Izvestja, III., 25.)

Krainburger Krištof je bil 22. decembra l. 1490. župnik Sevnici. (Izvestja, II., 59.)

Anton, sin krojača Mihaela iz Kranja, dobi 10. marca l. 1495. dovoljenje, da ga sme kak ptuj škof posvetiti. (Izvestja, III., 26.)

Kolarič Blaž, sin pok. Ivana Kolariča iz Kranja, je postal v Čevdadu 23. marca l. 1495. mašnik na titel velesovske opatinje. (Izvestja, III., 26.) L. 1498., 11. aprila, je bil kapelan v Št. Juriju v polju. (Izvestja, III., 196.)

Vranič Krištof, sin Jakoba Vraniča iz Kranja, je postal v Čevdadu 19. septembra l. 1495. subdijakon na titel sodnika in prisežencev kranjskega mesta, 19. decembra l. 1495. dijakon in 27. februvarja l. 1496. mašnik. (Izvestja, III., 26.)

Cipe Jurij, sin Ivana Cipe iz Kranja, je postal v Čevdadu 27. februvarja l. 1496. subdijakon na mizni titel g. Jurija Lambergerja z Orteneka, 19. marca l. 1496. dijakon in 2. aprila l. 1496. mašnik. (Izvestja, III., 26.)

Prešern (Preschern) Anton, sin Jerneja Prešerna iz Kranja, je dobil 24. septembra l. 1496. tonzuro in manjše redove. (Izvestja, III., 27.) L. 1517. je bil župnik v Selcih. (Izvestja, II., 15.)

Hladnik Gregorij, sin Krištofov iz Kranja, je postal v Čevdadu 24. septembra l. 1496. subdijakon na titel Henrika pl. Ekha, 17. decembra l. 1496. dijakon in 18. februvarja l. 1497. mašnik. (Izvestja, III., 27.) Njegov oče je bil l. 1498. oskrbnik bratovščine Matere božje v Kranju. (Letopis Mat. Slov. 1870, 106.)

Blaž, sin kovača Matije iz Kranja, je postal v Čevdadu 17. decembra l. 1496. subdijakon na titel bistrskega samostana, 18. februvarja l. 1497. dijakon in 21. marca l. 1497. mašnik. (Izvestja, III., 27.)

Fankula Fernej, sin Kancijanov iz Kranja, je postal v Čevdadu 17. decembra l. 1496. subdijakon na titel Žige Škodele iz Finkensteina, 18. februvarja l. 1497. dijakon, in 21. marca l. 1497. mašnik. (Izvestja, III., 27.)

Celjan (Ciliev) Simon, sin Jurija Celjana iz Kranja, je postal v Čevdadu 24. septembra l. 1496. subdijakon na titel opata podklosterskega (Arnoldstein), 17. decembra l. 1496. dijakon in 25. marca l. 1497. mašnik. (Izvestja, III., 26 in 27.)

Rajec (Rajez) Jakob, sin Gregorja Rajca iz Kranja, je postal v Čevdadu 18. februvarja l. 1497. subdijakon na titel vojnika Žige Lambergerja, 21. marca l. 1497. dijakon in 25. marca l. 1497. mašnik. (Izvestja, III., 27.)

Hieronim, sin krojača Jurija iz Kranja, je postal v Čevdadu 22. decembra l. 1498. dijakon in 23. februvarja l. 1499. mašnik. (Izvestja, III., 27.)

Janko Primož, sin Ivana Jankota iz Kranja, je dobil 23. februarja l. 1499. tonzuro in manjše redove. (Izvestja, III., 27.)

Gašpar, sin Krištofov iz Kranja, je postal v Čevdadu 23. februarja l. 1499. subdijakon na titel pl. Jurija »de Helben«, vicedoma kranjskega, 16. marca l. 1499. dijakon, v Ogleju pa 30. marca l. 1499. mašnik. (Izvestja, III., 27.)

Frinčil Gregorij, Ivanov sin iz Kranja, je postal v Čevdadu 23. februarja l. 1499. subdijakon na titel velesovskega samostana, 30. marca l. 1499. pa dijakon. (Izvestja, III., 27.)

Nagel Sebastijan, sin Mihaela Nagelna iz Kranja, je dobil 12. marca l. 1500. tonzuro in manjše redove. (Izvestja, III., 27.) L. 1528. je bil beneficijat v Kamci pri Mariboru ter je hodil 2. julija t. l. k vizitaciji v Maribor. (I. Orožen I., 578.)

Kladnik Ivan, sin Luke Kladnika iz Kranja, je postal 14. marca l. 1500. subdijakon na titel sodnika in prisežencev kranjskih, 4. aprila l. 1500. dijakon, 18. aprila l. 1500. mašnik. (Izvestja, III., 27.)

Zelnik Ivan, sin Mihaela Zelnika iz Kranja, je postal v Čevdadu 14. marca l. 1500. subdijakon na titel Jerneja Schratta oprode rimskega kralja, 4. aprila l. 1500. dijakon in 18. aprila l. 1500. mašnik. (Izvestja, III., 27.)

Kodelja Peter, sin Matije Kodelje iz Kranja, je postal 18. marca l. 1500. subdijakon na titel kranjskega meščana Leonarda Büchelsbergerja, 13. junija l. 1500. dijakon in 19. decembra l. 1500. mašnik. (Izvestja, III., 27.)

Škrbinec (Skarbinitz) Krištof iz Kranja — »literas testimoniales ab hon. viro dno Georgio Tautschitz tunc temporis Epi. Jeronimi coron. Notario attullit« — je postal na kvaterno soboto »Caritas dei« l. 1511. subdijakon na titel »Nobilis armigeri dni Georgii de Triebenekh«, v soboto: »Venite adoremus« l. 1511. dijakon, v soboto: »Veni et ostende«, l. 1511. mašnik. (Kn. šk. arhiv v Mariboru.)

Krajnik (Kreynek) Hieronim iz Kranja, duhovnik oglejske škofije, je 3. maja l. 1512. z drugimi pregledal in potrdil ustanovno pismo kapelana k altarju sv. Ane in Uršule iz l. 1483.

(Letopis Matice Slov. l. 1870., 108) l. 1518., 28. junija je naveden kot župnik v Kranju, a dne 14. septembra l. 1548. ga je Magnus pl. Egk, ces. svétnik, priporočil Luki Bisancio, vesoljnemu namestniku oglejskega očaka Janeza Grimani, za kapelana k altarju Matere božje v mestu Kranju. (Letopis Mat. Slov. l. 1870., 109 in 111.)

Šilec Krištof, »de Crainburg«, posvečen od lavantinskega škofa Lenarta na veliko soboto l. 1512. v dijakona, na kvaterno soboto: »Charitas dei« l. 1512. pa v mašnika (kn. šk. arhiv v Mariboru).

Institor Jakob iz Kranja je postal na titel velesovske opatinje Barbare Nidorfer na kvaterno soboto: »Veni et ostende« l. 1512. dijakon, v soboto: »Intret« 1513. pa mašnik (kn. šk. arhiv v Mariboru).

Muscateler Matija iz Kranja je postal na kvaterno soboto: »Intret« l. 1514. subdijakon, v soboto »Sicientes« l. 1514. dijakon, na veliko soboto l. 1514. mašnik (kn. šk. arhiv v Mariboru).

Sitar Leonard iz Kranja je postal v soboto: »Sicientes« l. 1514. mašnik (kn. šk. arhiv v Mariboru).

Pongrac iz Kranja je postal l. 1514. subdijakon (kn. šk. arhiv v Mariboru), l. 1519. kapelan bratovščine presv. rešnjega Telesa v Gornjem Gradu (I. Orožen, II., b., 40).

Pictor Ivan iz Kranja je postal na kvaterno soboto: »Reminiscere« l. 1515. subdijakon, v soboto: »Sicientes« l. 1515. dijakon, v soboto: »Veni et ostende« l. 1515. mašnik (kn. šk. arhiv v Mariboru).

Šegl Fernej iz Kranja je postal na veliko soboto l. 1515. mašnik (kn. šk. arhiv v Mariboru).

Zanghl Avguštin iz Kranja je dobil na kvaterno soboto: »Veni et ostende« l. 1515. tonzuro in manjše redove (kn. šk. arhiv v Mariboru).

Štefanov Simon iz Kranja je dobil na kvaterno soboto: »Venite« l. 1515. tonzuro in manjše redove (kn. šk. arhiv v Mariboru).

Kranich Lukež »de Khranburga« je postal na veliko soboto l. 1515. dijakon, na kvaterno soboto: »Venite« l. 1515. mašnik (kn. šk. arhiv v Mariboru).

Žumer (Sumer) Klemen »de Crainburga« je postal na kvaterno soboto: »Veni et ostende« l. 1515. subdijakon, na kvaterno soboto: »Intret« l. 1516. dijakon, v soboto: »Sicientes« l. 1516. mašnik (kn. šk. arhiv v Mariboru).

Fasbec (Faswitz) Sebastijan iz Kranja je postal na kvaterno soboto: »Intret« l. 1516. subdijakon, v soboto »Sicientes« l. 1516. dijakon in na veliko soboto l. 1516. mašnik (kn. šk. arhiv v Mariboru).

Brecelj Fernej iz Kranja je postal v soboto: »Sicientes« l. 1516. subdijakon, na veliko soboto l. 1516. dijakon in na kvaterno soboto: »Caritas dei« l. 1516. mašnik (kn. šk. arhiv v Mariboru).

Štefanov Janez iz Kranja je postal na kvaterno soboto: »Veni et ostende« l. 1516. subdijakon, na kvaterno soboto: »Intret« l. 1517. dijakon, in v soboto: »Sicientes« l. 1517. mašnik (kn. šk. arhiv v Mariboru).

Krainburger Jakob, l. 1528. vikar pri Sv. Janžu na Peči (I. Orožen, V., 314).

Stukrat Filip iz Kranja, rektor ali voditelj cerkve sv. Sebastijana v Pungrtu, postane 24. maja l. 1530. kapelan altarja sv. Jurija v farni cerkvi v Kranju (Letopis Mat. Slov., l. 1870., 110).

Zadnikar (Sadneckher) Krištof »ex Khrainburg« je dobil na kvaterno soboto: »Venite adoremus« l. 1534. tonzuro in manjše redove (kn. šk. arhiv v Mariboru).

Zamužen Mihael iz Kranja je postal na kvaterno soboto: »Veni et ostende« l. 1546. mašnik (kn. šk. arhiv v Mariboru).

Kobelj Sebastijan, narodivši se v Kranju okoli l. 1550., je študiral modroslovje in bogoslovje v Gradcu, kjer je bil zadnja tri leta »summi Pontificis alumnus«. V mašnika posvetil ga je ljubljanski škof Konrad Glušič 6. junija l. 1577. Postal je kapelan v Gradcu, 22. septembra l. 1580. pa župnik v Ptujju in duhovni komisar za Spodnje Štajersko. Koncem

avgusta l. 1599. je bil imenovan proštom reda avguštincev v Dobrli Vesi na Koroškem, kjer je umrl oktobra l. 1602. (Hrenov dnevnik v Zagrebu in kn. šk. arhiv v Mariboru).

Tischler Sebastijan iz Kranja je postal 6. junija l. 1577. mašnik (Hrenov dnevnik v Zagrebu).

Arnosch (Arnož) Sebastijan iz Kranja dobi 28. maja l. 1578. »titulum mensae« od sorskega župnika Lovrenca Rozmana (Izvestja, III., 184). Vrban Viktor, organist v Kranju, ga priporoči 12. junija l. 1579. za mašniški stan (Izvestja II., 60).

Kobelj Furij, sin kranjskega meščana Leonarda Kobelja in soproge Evfemije, je bil priporočan 4. oktobra l. 1580. za duhovski stan. »Titulum mensae« je dobil v velesovskem samostanu (Izvestja, II, 60).

Matinus Andrej iz Kranja. Kot subdijakona ga je patrijarh 16. februarja l. 1581. potrdil po smrti župnika Jakoba Nauclerja za Šent-Jurij pri Kranju. Predlagala ga je velesovska prednica dne 1. decembra l. 1580. Umrl je kot župnik v Šent-Juriju 7. marca l. 1594. (Izvestja II, 90 in III, 96).

Peklenik Peter iz Kranja, duhovnik, je živel početkom 17. veka (Izvestja, II, 60).

Ursus (Medved) Matija iz Kranja je postal 1. junija l. 1602. duhovnik (Hrenov zapisnik v Zagrebu).

Kobelj (Kobelius) Adam iz Kranja je postal 29. marca l. 1603. dijakon, 24. maja l. 1603. mašnik (Hrenov zapisnik v Zagrebu). L. 1607. je bil »chorimagister« v Ptujju, l. 1621. pa župnik v Cmureku (kn. šk. arhiv v Gradcu).

Massius Nikolaj iz Kranja postane 18. decembra l. 1604. mašnik (Hrenov zapisnik v Zagrebu). L. 1614—1635. župnik v Mošnjah. (Lavtižar, Zgod. župnij in zvonovi v dek. Radovlj., 106.)

„*Frigillus sive Finckh Andreas*, Cranburgensis, habens literas natalitias a Senatu Cranburgensi, Titulum mensae a Priorissa in Michael Stetten et dimissorium a suo ordinario“ je postal v Gradcu na kvaterno soboto: »Venite adoremus«, l. 1604., subdijakon, na kvaterno soboto: »Sicientes«, l. 1605., dijakon. (Kn. šk. arhiv v Gradcu). V duhovnika posvetil ga je

ljubljski škof Tomaž Hren 1. marca l. 1608. (Hrenov dnevnik v Zagrebu.)

Stumpichler Luka iz Kranja je postal 17. februvarja l. 1606. duhovnik. Star je bil 27 let. (Hrenov zapisnik v Zagrebu.)

Kompar Martin »Crainburgensis, Canonicus Regul. ordin. s. Augustin Cathedr. Eccl. Lavant, a S. Andrea« je postal 10. marca l. 1606. mašnik (Hrenov zapisnik v Zagrebu).

Herbst Gašpar iz Kranja, star 25 let, je postal 23. septembra l. 1606. mašnik (Hrenov zapisnik v Zagrebu).

Wassermann Adam iz Kranja je postal 14. aprila l. 1607. duhovnik (Hrenov zapisnik v Zagrebu), l. 1636. kurat v vele-sovskem samostanu (Izvestja, IV., 17).

Otava Peter iz Kranja, star 26 let, je postal 5. aprila l. 1608. mašnik. »Celebravit suas primitias in Wodic apud cognatum suum D. Simonem Ottava Dominica Exaudi« (Hrenov zapisnik v Zagrebu). Izprva je bil kapelan škofa Hrena l. 1611. do l. 1622. župnik v Naklem, l. 1629. župnik v Št. Jerneju na Dolenjskem (Koblar, Zgod. far., II., 75).

Kushmann Blaž iz Kranja, star 26 let je postal 19. septembra l. 1609. mašnik (Hrenov zapisnik v Zagrebu.) L. 1611., 9. novembra, postane beneficijat v Pungrtu, l. 1620., 1. novembra, pa župnik v Kranju, kjer je bil še l. 1648. (Letopis Mat. Slov. l. 1870., 121—123, in Lavtižar, Zgod. žup. v dek. Kranj, 19.)

Selzacher Mihael iz Kranja postane 19. decembra, l. 1609. duhovnik (Hrenov zapisnik v Zagrebu).

Kobelj (Khobelius) Blaž, »Crainburgensis, Canonicus Reg. S. Augustini et Professus Cath. Eccl. S. Andreae« je postal 19. decembra l. 1609. mašnik (Hrenov zapisnik v Zagrebu).

Otava Matija, »Crajnburgensis, Dioec. Lab. Artium et Philosophiae Baccalaureus, Presbyteri filius, sed legitimationis literas Illmi Dni Petri Antonii Epi Trojani et Nuntii Aplici atque aetatis testimonium R. Mathiae Finkh, Vicarii in Flednik, nec non Patrinorum suorum, qui ante 25 annos e sacro fonte levarunt, protulit, alias sufficiens«, je postal 17. decembra l. 1611. mašnik. V dotičnem zapisniku se nahaja beležka: »Promotus

ad Parochiam S. Joannis Bapt. decollati in Cayer superioris Carnioliae 30. Aprilis 1614. Formatas accepit« (Hrenov zapisnik v Zagrebu). Bil je župnik v Kovorju še l. 1636. in l. 1639. (Izvestja, I., 11 in II., 58.)

Novak Ivan iz Kranja postane 24. septembra l. 1611. duhovnik (Hrenov zapisnik v Zagrebu).

Otava Janez iz Kranja, star 24 let, je postal na kvaterno soboto »Intret oratio« l. 1612. subdijakon, na kvaterno soboto »Sitientes« l. 1612. dijakon in na veliko soboto l. 1612. mašnik (kn. šk. arhiv v Gradcu).

Ovnič (Aunitsch) Samuel iz Kranja postane 21. septembra l. 1612. mašnik (kn. šk. arhiv v Ljubljani). L. 1612., 1615. duhoven v Gornjem Gradu, l. 1618. kapelan v Celju, l. 1620. in 1621. kapelan v Laškem Trgu, l. 1622.—1625. in l. 1627.—1632. kapelan v Starem Trgu, od 1. novembra l. 1633. do 1635. vikar v Slovenjem Gradcu (I. Orožen, Celjska kronika, 239, II, b., 61, IV, b., 148 in Izpiski, Janisch, III., l. 1353.)

Benko Matija, »Crainburgensis, sufficientis aetatis et doctrinae, ad titulum Monasterii Sitticensis in Carniolia, commendatus a Dno Praeposito Labacensi«, posvečen 14. marca l. 1615. v subdijakona, 4. aprila l. 1615. v dijakona. Bil je star 25 let. (Kn. šk. arhiv v Gradcu).

Magerle Bonfelk iz Kranja, star 30 let, postane 13. junija l. 1615. v Gradcu dijakon. Posvetil ga je, kakor prednika, ljubljanski škof Tomaž Hren, ker je sekovski škof Martin Brenner bil bolen (kn. šk. arhiv v Gradcu).

Freudenschuss Jurij, porojen v Kranju l. 1591., postal je 24. septembra l. 1616. mašnik v Gornjem Gradu. Zavezal se je, služiti nakelski cerkvi, ker je dobil od župnika Otave Petra priporočilno pismo za posvečenje. L. 1618.—1620. je kapelanoval v Naklem, potem je bil vikarij v Podbrezjah, od l. 1629. pa župnik na Sori. Umrl je na Sori l. 1650. (Izvestja, III., 184, Koblar, Žgod. far. I, 81 in II, 87 in 88.)

Wolf — sem tertja tudi *Vouk, Lupus in Wolf von Wolfberg* — *Jurij*. »Crainburgensis, natus 1616, ordinatus 1640 ad

titulum monasterii Michelstaetten, servivit in Mötnik 3 $\frac{1}{2}$ annis, dein descendit ad Sotlam ad s. Petrum, ubi servivit 7 annis, dein vicarius in Krajna (ad s. Laurentium) 4 annis, postea apud Gurkam (in Cirklah) 2 annis (vicarius). Dein infirmatus mansit in Gurkfeldt apud d. parochum Mathiam Bucellam 4 annis, in Schönstein per 1 $\frac{1}{2}$ annum (1666.—1668.), in Skalis 1668, 1669. L. 1671. je bil do marca kapelan, potem pa do julija provizor, a pozneje do konca l. 1672. vikarij pri Sv. Ilju v Šaleški dolini. L. 1687. je kapelanoval zopet v Pilštanju, kjer je že l. 1661.—1666. naveden kot kapelan (I. Orož. V., 349 in 350; VI., 94, 387, 435 in 436).

Rožman Gregor iz Kranja je postal 16. marca l. 1619. dijakon, 30. marca l. 1619. pa duhovnik (kn. šk. arhiv v Ljubljani). L. 1635. je bil apost. protonotar in župnik v Šmartinu pri Kranju, ter je kumoval v Ljubljani (Izvestja X., 223), l. 1656. starološki župnik, apost. protonotar, kanonik ljubljanski. Umrl je 16. januarja l. 1664. (Izvestja, III., 188.)

Starman Jakob, »Crajnburgensis«, je postal 16. marca l. 1619. dijakon, 21. septembra l. 1619. pa duhovnik (kn. šk. arhiv v Ljubljani), l. 1619.—1622. kapelan v Gornjem Gradu, potem v Mozirju. L. 1624. je postal vikarij pri Sv. Pavlu pri Voljski, kjer je služboval do l. 1628. (I. Orož. IV., a, 166.)

Arhar Ivan iz Kranja je postal 4. aprila l. 1620. v Gornjem Gradu dijakon (kn. šk. arhiv v Ljubljani).

Hainricher Janes iz Kranja — najbrž identičen s prejšnjim — je postal 17. aprila l. 1620. mašnik (kn. šk. arhiv v Ljubljani).

Banko Mihael iz Kranja je postal 4. aprila l. 1620. v Gornjem Gradu dijakon, 17. aprila l. 1620. pa v Ljubljani mašnik (kn. šk. arhiv v Ljubljani).

Grohar Tomaž iz Kranja je postal 4. aprila l. 1620. subdijakon, 13. junija l. 1620. mašnik (kn. šk. arhiv v Ljubljani), l. 1636., 1639. župnik v Zagorju pri Savi (Izvestja, I., 35 in IV., 73).

Sherkel (Šarkelj) Martin iz Kranja je postal 4. aprila l. 1620. subdijakon, 13. junija l. 1620. dijakon, 19. septembra l. 1620. mašnik (kn. šk. arhiv v Ljubljani).

Proj (Proy) Tomaž iz Kranja je postal 4. aprila l. 1620. subdijakon, 13. junija l. 1620. dijakon, 27. marca l. 1621. mašnik (kn. šk. arhiv v Ljubljani).

Brecelj (Brezelius) Matija iz Kranja je postal v Gornjem Gradu 18. decembra l. 1620. subdijakon, 27. marca l. 1621. dijakon, v Ljubljani pa 10. aprila l. 1621. mašnik (kn. šk. arhiv v Ljubljani), l. 1628.—1634. kurat in župnik v Velesovem, potem župnik v Cerkljah, kjer je umrl l. 1657. Več o njem glej: Zgodovina cerkljanske fare 81 in 82; Zgodovinski zbornik, str. 252 in 284, in Izvestja, II., 36).

Perne Ivan iz Kranja je postal 19. septembra l. 1620. subdijakon, 18. septembra l. 1621. dijakon, 21. septembra l. 1621. mašnik (kn. šk. arhiv v Ljubljani), l. 1629. kapelan v Mozirju (I. Orož. Izpiski).

Omersa Matija, »Crajnburgensis«, je postal 18. septembra l. 1621. subdijakon, 21. maja l. 1622. dijakon (kn. šk. arhiv v Ljubljani), l. 1623, 24. januarja, je še kot dijakon krstil v Gornjem Gradu (I. Orož. Izpiski).

Novak Fr. Mihael, »Crajnburgensis«, Proffessus Monasterii Victoriae ordinis Cister., je postal 21. septembra l. 1622. v Gornjem Gradu mašnik (kn. šk. arhiv v Ljubljani).

Zyppff Fanez iz Kranja (oče Jurij je bil župan) je postal 18. decembra l. 1621. subdijakon, 19. februarja l. 1622. dijakon, 21. septembra l. 1622. mašnik (kn. šk. arhiv v Ljubljani).

Markovič Ivan iz Kranja je postal 5. aprila l. 1624. subdijakon, 1. junija l. 1624. dijakon, 21. septembra l. 1624. mašnik (kn. šk. arhiv v Ljubljani), l. 1628.—1631. vikarij pri sv. Pavlu pri Voljski. Najbrž je še več časa ondi služboval, kajti neki zapisnik ga navaja kot župnika še l. 1645. L. 1657. se poroča o njem: »... alitur in collegio Mariano senex hernia et epilepsia laborans sacerdos« (I. Orož. IV., a. 166).

Arnož Jurij iz Kranja je postal v Ljubljani 15. aprila (vel. soboto) l. 1623. subdijakon, v Gornjem Gradu 2. marca l. 1624. dijakon in 14. marca l. 1625. mašnik (kn. šk. arhiv v Ljubljani), l. 1626. kapelan v Gornjem Gradu, potem dvorni kapelan škofa Hrena. Dne 5. junija l. 1636. je postal župnik na Vranskem, kjer je umrl l. 1650. Dne 10. marca t. l. so se opravljale zadušnice za-nj. (I. Orož, IV., a. 111 in Izpiski.)

Malesh Gregorij iz Kranja je postal 14. marca l. 1625. subdijakon (kn. šk. arhiv v Ljubljani).

Kompar Martin iz Kranja je bil 7 let »musicus« v Gornjem Gradu ter je postal ondi 21. septembra l. 1623. subdijakon, 23. septembra l. 1623. dijakon, 20. septembra l. 1625. pa mašnik (kn. šk. arhiv v Ljubljani), l. 1625.—1629. kapelan v Gornjem Gradu, l. 1629 na Rečici, potem do l. 1632. v Braslovčah. Takrat je postal vikarij pri Sv. Martinu v Šaleški dolini, od koder se je l. 1643. preselil v Šoštanj. L. 1652. se je vrnil k Sv. Martinu ter je ondi župnikoval do 25. maja l. 1658., ko ga je komisar Jurij Hafner odstavil (I. Orož, IV, a, 44 in V, 282).

Toporišče Ivan iz Kranja je postal 14. marca l. 1625. subdijakon, 29. marca l. 1625. dijakon, 20. septembra l. 1625. mašnik (kn. šk. arhiv v Ljubljani).

Nachtigal Jurij iz Kranja je postal na veliko soboto l. 1627. subdijakon, 18. septembra l. 1627. dijakon, 18. decembra l. 1627. mašnik (kn. šk. arhiv v Ljubljani).

Fringilla (Ščinkovec) Adam iz Kranja je postal 17. marca l. 1628. subdijakon, 21. apr. l. 1628. dijakon (Kn. šk. arhiv v Ljublj.)

Brecelj Jurij iz Kranja je postal 17. marca l. 1628. subdijakon, 8. aprila l. 1628. dijakon v Gornjem Gradu, 21. aprila l. 1628. mašnik v Ljubljani (kn. šk. arhiv v Ljubljani), l. 1646. do 1647. kapelan v Cerkljah (Zgod. Cerkljanske fare, 87).

Krt (Kärt) Lovro iz Kranja je postal 17. marca l. 1628. subdijakon, 21. aprila l. 1628. dijakon (kn. šk. arhiv v Ljubljani).

Pöpal Ivan iz Kranja postane 21. aprila l. 1628. subdijakon (kn. šk. arhiv v Ljubljani), l. 1635.—1650. župnik v Kropi (Lavtižar, Zgod. župnij in zvonov, 90).

Rossa Ivan, »Crajburgensis«, postane 17. marca l. 1628. subdijakon (kn. šk. arhiv v Ljubljani).

Wez Matija iz Kranja je postal 8. aprila l. 1628. subdijakon, 21. aprila l. 1628. dijakon (kn. šk. arhiv v Ljubljani). L. 1629. posvečen v mašnika je kapelanil do l. 1632. v Braslovčah, potem je bil vikarij v Trbovljah, od tam je odšel l. 1642. za vikarja v Pilštanj, od tod pa l. 1652. zopet v Trbovlje. Vizitacijski zapisnik z dne 26. maja l. 1651. poroča o njem, da je bil v Kranju rojen, 45 let star, in 22 let duhovnik. V Pilštanju je zapustil 40 gld. dolga. Zaradi tega je bilo ukazano, »ut pro debitis 40 fl. Dom. Wezius in loco, ubi degit, coram fraternitate s. Rochi vel coram archidiacono, si sponte non solverit, vel alia uti juris et moris via illis expedire videbitur, convincatur« (I. Orož. IV, a, 44; b, 403; VI, 83, 84 in 560). Decembra l. 1653. je postal župnik v Slov. Bistrici, kjer je služboval do junija l. 1656. (Krstna knjiga v Slov. Bistrici.)

Soller Tomaž iz Kranja je postal duhovnik l. 1631. L. 1650. je prišel za vikarja k Sv. Ilju v Šaleški dolini, kjer je služil še l. 1669. Vizitacijski zapisnik od l. 1652. ima o njem: »Thomas Soller, Crajburgensis, sacerdos a 21 annis servivit primum apud d. Markovich ad s. Paulum in Prewald 2 annis, in Franz 2 annis, iterum apud d. Aittelpesh in Prewold 3 annis, iterum in Franz 5 annis, in Trifail 1 anno, Fraslavii 1 anno, in Scharfenberg 2 annis, apud D. Valvasor (in Galleneck) 2 annis fuit sacellanus et juventutis praeceptor, in Wozh (Vače) ad instantiam ejusdem Valvasoris 2 annis servivit, dein in Scharfenberg 2 annis, hinc venit ad vicariatum s. Aegidii, quo manet jam biennio«. L. 1665. je bolehal »hernia et lapide« (I. Orož IV., a, 167; V., 349) L. 1639. je kapelanil v Čemšeniku. (Izvestja, I., 6.)

Gloser Matija iz Kranja je postal l. 1632. mašnik. L. 1633. je kapelanil pri sv. Martinu pri Kranju, potem do l. 1636. v Braslovčah. L. 1637.—1643. je bil vikarij v Mozirju, potem pa do l. 1646. v Trbovljah. Od tod je šel župnikovat k Sv. Pavlu

pri Voljski, kjer je v spomladi l. 1655. umrl. (I. Orož. II., b., 222; IV., a., 167 in b., 404.)

Gloser Jurij, brat prejšnjega, je bil l. 1639.—1641. kapelan v Mozirju (I. Orož. II., b., 222).

Banko Andrej, »Carniolus, Crainburgensis, Theologiae moralis Studiosus, 27 ann.« je postal 22. marca l. 1637. mašnik (kn. šk. arhiv v Mariboru), l. 1641. kapelan na Vranskem (I. Orož. IV., a., 111).

Cantor (Pevec) Fernej iz Kranja je postal l. 1637. mašnik »ad tit. monasterii Sittich«. Koncem maja l. 1637. je prišel za kapelana v Braslovče, kjer je služboval do oktobra l. 1638. Tudi l. 1641. ga zasledimo v Braslovčah. Koncem septembra l. 1647. je prišel na Vransko ter je ondi kapelanil dve leti (I. Orož. IV., a., 45 in Izpiski).

Jančič Blaž. Porojen je bil l. 1621. v Kranju, »ordinatus ad titulum mensae Camerae Civitatis Crainburgensis« l. 1645. Pastiroval je najprej v Vodicach 8 let, potem je bil kapelan v mekinskem samostanu 3 leta, od tod je šel v Moravče, kjer je kapelanoval 3 leta. Iz Moravč se je preselil za kapelana v Cerklje, od koder se je pa že čez jedno leto (l. 1659.) povrnil zopet v Vodice, kjer je kapelanoval za časa vizitacije (12. maja l. 1665.) šesto leto. (Zgod. Cerkljanske fare, 87, in Zgodovinski Zbornik, str. 253).

Šavs Jakob iz Kranja je kapelanoval l. 1642.—1645. v Laškem Trgu. Ko je slišal, da je vikarij v Grižah, Mihael Stich, bil odstavljen, je prosil za ono duhovnijo ter jo tudi dobil. L. 1664. je bil župnik in apost. protonotar v Teharjih, l. 1668., 1669. vikarij v Podsredi, l. 1671.—1676. v Pilštanju in potem v Podčetrtku. (I. Orož. III., 341, 465; IV., b., 148; VI., 86, 335 in 491.)

Prestrl Pavel iz Kranja je postal l. 1645. mašnik. Kapelanoval je v Braslovčah l. 1645.—1648., potem je bil dve leti vikarij pri Sv. Ilju v Šaleški dolini, l. 1650. kapelan v Skalah, l. 1651. v Gornjem Gradu, l. 1652. pa zopet v Braslovčah. L. 1661. in 1662. je bil kapelan in administrator v Šoštanju ter je prosil,

da bi se smel na kapelanijo v Pliberku vrniti (I. Orož. V., 349 in Izpiski).

Bajželj Andrej iz Kranja, od jeseni l. 1650. do aprila l. 1657. kapelan v Naklem, okoli l. 1670. pa farni vikarij v Križih pri Trziču (Koblar, Zgod. far., II., 88).

Popal Krištof, porojen v Kranju l. 1623., posvečen l. 1650., je služboval najprej tri leta kot privatni kapelan pri graščaku Locatellu pod Ljubeljem na Koroškem. V Cerkljah je bil kapelan 2 leti, v Šmartnem pri Kranju eno leto, v Šenčurju eno leto, župnik v Gradu je bil 26. septembra l. 1665. četrto leto. (Zgod. Cerkljanske fare, 87; Zgodovinski Zbornik, str. 253.)

Strgar Mihael iz Kranja je postal 4. marca l. 1651. mašnik (kn šk. arhiv v Mariboru). Od l. 1665. je bil vikarij v Podčetrtku. V vizitacijskem zapisniku z dne 18. avgusta l. 1665. je pisano o njem: »Vicarius Michael Stergar, natus Crainburgensis, aetatis 49 annorum, sacerdotii ann. 14., ordinatus ad titulum Episcopi Lavantini Paridis. Ordinatus servivit uno anno Prasbergi pro cooperatore, dein per annos decem Pleiburgi fuit cooperator, duobus annis Vicarius in Pailienstain, sponte cessit ex eadem et quidquid habuit de bonis, dedit suo successori Andreae Georgio Schlebnik in defalcationem suarum restanciarum, et nunc est hic Landspergae vicarius anno primo« (I. Orož., VI., 85 in 491).

Scriba (Pisar) Jakob, iz Kranja, stiški menih, je umrl 12. septembra l. 1653. (Izvestja, VIII., 173).

Pevec Matej, porojen v Kranju l. 1630. in posvečen l. 1657., je kapelanoval 7 let v Stari Loki, eno leto (1664.) v Skalalah, potem je bil l. 1665.—1669. »coadjutor« pri sv. Ilju v Šaleški dolini, l. 1673.—1680. pa vikarij ondi, l. 1680.—1682. je kapelani v Trbovljah, l. 1682.—1684. pri sv. Pavlu v Savinjski dolini. Tudi l. 1690. ga zasledimo pri sv. Pavlu. L. 1693. je bival v Celju, a oktobra t. l. je šel za kapelana v Spodnjo Polskavo, od tam pa koncem maja l. 1695. za grajskega duhovnika v Jamnik pri Žrečah. Ondi je umrl, star 71 let, dne 18. maja l. 1701. Položili so ga v Fürnbergovo rako v žrečki

cerkvi. (Izvestja, I., 25 in II., 14; I. Orož. Celjska kronika, 243; I. Orož. IV., a, 146; V., 95 in 350; I. Orož. Izpiski in Matrike konjiške.)

Prešeren Matija, porojen v Kranju l. 1636., je bil l. 1661. »alumnus« Collegii Mariani v Gornjem Gradu, potem pa do l. 1665. kapelan v Braslovčah. L. 1668. je postal vikarij v Trbovljah, od koder je l. 1677. odšel za župnika na Vransko. Ondi je služil tri leta. Od l. 1682. je bil župnik in komisar v Braslovčah, kjer je umrl 9. oktobra l. 1691. (I. Orož. II., b., 101; IV., a, 46, 112; VIII., 598)

Sodar Matija, porojen v Kranju l. 1639., posvečen l. 1668., je bil od l. 1673. vikarij in komisar v Škalah, kjer je umrl l. 1680. (I. Orož. V., 91). Neki Sodar Matija je bil l. 1661. do l. 1665. subsidijarij v Naklem (Koblar, Zgod. far., II., 99).

Jančič Vrban iz Kranja, posvečen l. 1671., je bil doktor svobodnih umetelnostij in modroslovja ter je l. 1672. do l. 1675. kapelanoval v Naklem (Koblar, Zgod. far., II., 89).

Jančič (Jansiz) Matija, »Crainburgensis, Labacensis Dioec. ordinatus ad titul, Magistratus civitatis Crainburgensis«, r. 23. febr. l. 1660. je postal 19. febr. l. 1686. subdijakon (Kn. šk. arhiv v Marib.).

Violič Fortunat, rojen pri Kranju, je l. 1684. kapelanoval v Žalcu, l. 1691. do l. 1695. vikarij pri Sv. Marjeti niže Ptuja. Ptujski dekan Doringer je l. 1693. poročal o njem škofijstvu: »... aus Crein bey Crainburg gebierdig, seines alters 37 Jahr, hat allein Rethoricam und casus absolviert, darumb nit hochgelehrt, sondern simplex et rectus, ein stüllsamer Mensch, predigt allein windisch, bey disser Condition befündet er sich 2 Jahr, vorhero war er in der aequileischen Dioeces 4 Jahr Priester und 1 Jahr Pfaarer zu Lichtenegg; muess sich selbsten ohne Caplan verkhösten«. Od Sv. Marjete je odšel l. 1695. nazaj v Podlehnik, kjer je umrl l. 1708. (Kn. šk. arhiv v Mariboru).

Paradižič (Paradischesz) Matija, porojen v Kranju 31. jan. l. 1664., učil se je bogoslovja in vstopil v jezuitski red. Bil je sloveč pridigar v ljubljanski stolnici. Umrl je 15 oktobra l. 1711. Spisal je: Dominicale (Izvestja, X, 160).

Cebal (Zeball) Sebastijan — »aus Crein gebiertig von Crainburg, seines alters 26 Jahr vnd 1½ Jahr Priester, vertrittet alhier (Ptuj) pro interim die stöll des organisten mit guetten vandel vnd guetter gelehrtikheit, biss er weitter in der Seel Sorg accomodiert wiert, so bey erster opportun geschehen soll; hat Philosophiam cum gradu absoluiert vnd bey mier mit anderen 3 musicanten die tafel«. Tako je o njem poročal l. 1693. ptujski dekan Doringer. (Kn. šk. arhiv v Mariboru.)

P. Anton, »Crainburgensis«, kapucin, izvoljen na zboru v Gradcu dne 6. septembra l. 1701. provincijalom, in zopet na zboru v Mariboru 30. septembra l. 1707.

Arh (Arch) Dizma Mihael iz Kranja je bil l. 1702—1723. vikar v Žusemu. Dne 2. maja l. 1711. je pri njem umrl oče Jernej Arh iz Kranja ter je bil 3. t. m. v cerkvi sv. Jakoba pokopan. (J. Orožen, VI., 561 in Izpiski.)

Šust Matej iz Kranja, roj. l. 1677., posvečen l. 1702., je kapelanoval od l. 1711. pri Veliki Nedelji, od koder se je l. 1713. preselil k Sv. Miklavžu v Ljutomerskih goricah, kjer je umrl 22. marca l. 1716. (Kn. šk. arhiv v Mariboru.)

Kilar (Kyller) Mihael, porojen v Kranju 27. septembra l. 1684. je kapelanoval v Starem Trgu, od koder se je maja l. 1714. preselil v Braslovče. Tam je služboval do avgusta l. 1721. L. 1723. in l. 1724. je bil vikarij stolne cerkve v Ljubljani. L. 1752. je postal župnik v Naklem, a že l. 1756. se je odpovedal službi ter je umrl v Kranju 8. decembra l. 1771., star 87 let. (I. Orožen, Izpiski; Koblar, Zgod. far, II., 78 in 79.)

Fanschur (Anžur) Andrej Franc, »Crainburgensis, Carniolus ad tit. Cels. D. Hanibalis Alphonsi Emanuelis S. R. S. Principis de Portia ad Dominium ipsius Weissenstein«, posvečen 5. aprila l. 1710. v subdijakona, 19. aprila l. 1710. v dijakona, 14. junija l. 1710. v mašnika (Kn. šk. arhiv v Mariboru). L. 1715. je bil alumnus v Gornjem Gradu (I. Orožen, Izpiski).

Pogačnik Nikolaj, porojen v Kranju l. 1668, je bil l. 1706. in l. 1707. alumnus v Gornjem Gradu, l. 1709. vikarij v Motniku, po l. 1717. pa duhovni pomočnik pri Sv. Frančišku na Stražah.

Bil je spreten slikar ter je v tamošnji okolici ozaljšal več kapel z lepimi slikami. L. 1727. in 1728. je kapelanoval v Mozirju, a na zadnje je bil beneficijat presv. rešnjega Telesa v Kranju, kjer je umrl dne 23. oktobra l. 1755, star 77 let. (I. Orožen, II., b., 102 in Izpiski; Lavtižar, Kranj, 45).

Pogačnik Franc Simon, »Crainburgensis, ad tit. Illmi. Dni Georgii Godefridi S. R. I. Comitis de Liechtenberg ad liberum ipsius Dominium Laas« posvečen 14. junija l. 1710. v subdijakona (Kn. šk. arhiv v Mariboru). Umrl kot kapelan v Kranju dne 11. dec. l. 1725., in bil ondi rojen 29. okt. l. 1686. (Lavtižar, Kranj, 44).

Thalmainer Janez Jožef, por. v Kranju 14. febr. l. 1691., je bil l. 1716.—1720. alumnus v Gornjem Gradu, l. 1720. kapelan na Vranskem, l. 1724.—1729. kapelan v Braslovčah, — med tem l. 1728. v pomoč v Skalalah, l. 1729. župnik v Črnem, l. 1730.—1733. vikarij v Mozirju, l. 1733.—1741. vikarij pri Sv. Martinu v Šaleški dolini, od 17. marca l. 1741. pa župnik v Šoštanju. Ondi je ustanovil drugo kapelanijo ter je umrl l. oktobra l. 1772., star 81 let. V Šoštanju se še nahaja njegova slika. (I. Orož. II., b., 230 in V., 95, 284.)

Blatnik Jurij iz Kranja je bil l. 1718. do l. 1722. organist in alumnus v Gornjem Gradu (I. Orož. Izpiski).

Krušič Vrban Avguštín, porojen v Kranju, je bil l. 1720., 1721. alumnus v Gornjem Gradu. l. 1721.—1724. kapelan v Braslovčah, l. 1724.—1728. v Škalalah, l. 1731.—1733. pri Sv. Pavlu, l. 1733.—1754. vikarij v Grižah, potem pa beneficijat sv. Andraža v Starem Trgu (I. Orož. III., 467, V., 95 in Izpiski).

Vreuis (Vrelec) Ivan, roj. 3. jun. l. 1699. »Crainburgensis, ad tit. bonorum et provent. comm. civitatis Crainburgensis«, posvečen 18. dec. l. 1723. v subdijakona (kn. šk. arhiv v Mariboru).

Simonič Tomaž iz Kranja, l. 1723. duhovni pomočnik pri Sv. Frančišku na Stražah. Bil je izvrsten govornik ter je od tam odšel za kurata k Sv. Joštu pri Kranju. Umrl je 8. marca l. 1738. v Kranju, kjer je bil kot »valetudinarius« eno leto bival (I. Orož. II., b., 103). Brez dvoma je identičen s Tomažem Simončič, ki je bil od l. 1721. kurat v Goričah ter je bil v

Kranju 10. marca l. 1738., 59 let star pokopan (Koblar, Zgod. far., II., 166 in Lavtižar, Kranj, 45).

Pogačnik Franc, »Crainburgensis, Caesarei Ferdinandaei Alumnus ad indultum Pontificium«, je postal 20. februarja l. 1723. subdijakon, 24. februarja l. 1723. dijakon in 28. februarja l. 1723. mašnik (kn. šk. arhiv v Mariboru). Neki Pogačnik Franc je umrl kot kapelan v Kranju 16. septembra l. 1763, star 60 let (Lavtižar, Kranj, 45).

Kössel Anton iz Kranja, dvorni kapelan in potem nekaj let kurat v kostanjeviški naddijakoniji, je bil k Sv. Frančišku na Stražah poklican, da je supliral ravnatelja in podučeval bogoslovce. Vsled napornega dela utrujen je šel l. 1738. za beneficijata v Slovenji Gradec (I. Orož. II, b, 104). (Neki Anton Kestell je bil rojen v Kranju 7. januarja l. 1688.)

Žalostnik Jernej iz Kranja, l. 1725. duhovni pomočnik pri Sv. Frančišku na Stražah, je ondi zbolel ter odšel v domovino (I. Orož. II., b., 105). Rojen je bil v Kranju 14. avg. l. 1702.

Žalostnik Lukež iz Kranja, »theologus speculativus«, leta 1728. duhovni pomočnik pri Sv. Frančišku na Stražah, potem kapelan na Rečici, l. 1736. in l. 1737. pri Sv. Pavlu, do l. 1741. podvikarij v Motniku, l. 1750.—1758. vikar v Slovenjem Gradcu, potem župnik pri Sv. Ilju pri Turjaku, kjer je umrl. (I. Orož. II, b, 105, IV, a, 128 in Izpiski; Janisch, III., 1354.)

Strupi (Struppy) Janes Friderik in *Janes Jernej* »Nobiles Carnioli Crainburgenses«, sta bila 22. aprila l. 1727. na graškem vseučilišču venčana »AA. LL. et Philosophiae prima Laurea« (Topographia Ducatus Styriae).

Strupi Franc Jakob, župnik v Jesenicah, je bil v Kranju roj. 24. jul. l. 1701. in je tu umrl 20. februarja l. 1733., star 32 let.

Strupi Franc Ser., l. 1762.—1764. kapelan pri Sv. Pavlu, potem pa na Vranskem, je v Kranju umrl 3. februarja l. 1771., star 42 let.

Fr. Ambrosius, Crainburgensis, kapucin je postal 18. novembra l. 1731. mašnik (kn. nadšk. arhiv v Zagrebu).

Kilar (Killer) Vrban iz Kranja je bil nekaj časa duhovni pomočnik pri Sv. Francišku na Stražah, l. 1733. in l. 1734. kapelan pri Sv. Pavlu, l. 1734. in l. 1735. v Ljubnem, l. 1735. do 1739. v Šoštanju, potem do l. 1742. v Braslovčah (I. Orož. II., b., 106 in Izpiski).

Megušar Matija, porojen v Kranju l. 1711., posvečen l. 1734., v dušnem pastirstvu od l. 1736., je bil l. 1767. 13 let župnik v Trziču (Zgod. Zbornik, str. 158). Neki Megušar Matej je dobil l. 1750. faro Škocijan pri Turjaku (Izvestja, III., 201).

Revec (Reus) Janes Krst. iz Kranja, duhovni pomočnik pri Sv. Francišku na Stražah, potem na Igu. Tam je zbolel in odšel v Kranj, kjer je umrl 14. julija l. 1737., star 38 let. (I. Orož. II., b., 105 in Lavtižar, Kranj, 45).

Križnar Jurij iz Kranja, l. 1752. podvikarij v Motniku (I. Orož. IV., a., 128).

Fr. Maria, Crainburgensis, kapucin je postal 24. decembra l. 1752. mašnik (kn. nadšk. arhiv v Zagrebu).

Zelnik (Sevnik) Kancijan, »Crainburgensis, aet. 38 annor. approbatus ad Cooperaturam Lembergensem 26. Junii 1754« (kn. šk. arhiv v Mariboru). L. 1756.—1758. lokalni kapelan pri Sv. Marjeti na gornjem Dravskem polju, l. 1759.—1761. kapelan pri Sv. Barbari v Halozah, l. 1762. v Cirkovcah, l. 1763. na Dobrni, l. 1763.—1764. v Podlehniku, l. 1764.—1766. vikarij pri Sv. Marjeti na gornjem Dravskem polju (I. Orož. I, 516 in VIII., 332; matrike dotičnih župnij). Neki Zelnik Kancij je bil l. 1751. do l. 1754. in l. 1761. kapelan v Kostrivnici (I. Orož. VII., 234).

Fr. Angelik, Crainburgensis, kapucin je postal duhovnik 17. decembra l. 1759 (kn. nadšk. arhiv v Zagrebu).

Okoren Martin, »Crainburgensis, ordinatus Labaci ad tit. Patrimonii«, je bil l. 1804. 72 let star in 16. leto beneficijat v Šoštanju. Drugod je služil 30 let. Porojen je bil v Kranju 10. novembra l. 1731. in umrl je v Šoštanju 22. aprila l. 1804. (kn. šk. arhiv v Mariboru). L. 1762., 1763. gojenec v Gornjem Gradu, l. 1764. do l. 1769. kapelan pri sv. Petru pod

Sv. Gorami, l. 1769.—1780. kapelan v Braslovčah, potem pa kurat v Šoštanju (I. Orož. VI, 388, in Izpiski).

Danielčič Matej, »Crainburgensis, ordinatus Labaci ad titulum trium Rusticorum«, je bil l. 1761.—1763. alumnus v Gornjem Gradu, potem pa kapelan v Starem Trgu. L. 1764. je postal župnik pri Sv. Juriju pod Tabrom, kjer so ga maja l. 1808. napadli in oropali Francozi. Umrli je ondi 4. septembra l. 1809., star 80 let. (Kn. šk. arhiv v Mariboru in I. Orož. IV., a., 146.)

Brce Matija, »Krainburgensis, ordinatus Labaci ad titulum D. Antonii de Garzarolli«, je bil l. 1763.—1765. alumnus v Gornjem Gradu, l. 1765.—1768. kapelan v Lučah, l. 1768. na Planini, l. 1768.—1772. pri Sv. Vidu tik Planine, l. 1773. do 1775. v Mozirju, l. 1775—1792. župnik v Žusemu, od 3. januarja l. 1793. župnik pri Novi Štifti, od koder se je 23. februarja l. 1807. preselil k Sv. Martinu na Paki, kjer je kot zlato- mašnik umrl 18. decembra l. 1811. (I. Orož. II., b., 80; IV., a., 192; VI., 247 in 563.)

Farger Jožef, porojen v Kranju l. 1741., posvečen l. 1766., je bil prefekt studij v ljubljanskem semenišču, l. 1773.—1775. kapelan na Vranskem, l. 1775.—1778. v Pilštanju, potem pri klarisah v Ljubljani, l. 1782.—1784. beneficijat na Sori in lokalni kapelan pri Sv. Treh kraljih. (Koblar, Zgod. far, I., 91; I. Orož. VI., 95 in Izpiski.)

Mihelič Janes, porojen v Kranju 16. maja l. 1741., posvečen v Gradcu »ad tit. Caesarei Ferdinandaei« 21. septembra l. 1765., je bil l. 1778. že tretje leto misar na Drvanji, gradu župnije Sv. Benedikta v Slov. gor. (Kn. šk. arhiv v Mariboru).

Rejavec (Rejoviz) Jodok, »Crainburgensis«, je postal duhovnik 25. marca l. 1769. (Kn. šk. arhiv v Mariboru.)

Hrobat (tudi Krobat) Janes, porojen v Kranju 25. decembra l. 1745., posvečen l. 1769. je bil l. 1773. beneficijat na Sori, l. 1775. in l. 1776. kapelan na Vranskem, l. 1777.—1778. kapelan na Sori. Dne 1. maja l. 1783. je postal komisar v Gornjem Gradu, kjer so ga 3. januarja l. 1810. našli od mrtvouda zade-

tega mrtvega v postelji. (Koblar, Zgod. far, I., 87, 91 — I. Orož. II., b., 49.) »Carniolus, Krainburgensis, ordinatus Tergesti ad tit. terraecudinae in Kropp« (kn. šk. arhiv v Mariboru).

Vreček (Ureshag) Jakob iz Kranja je postal 14. aprila l. 1770. subdijakon (kn. šk. arhiv v Mariboru). Neki Urečnik Jakob je bil l. 1773. vikar v Šmarjeti na Dolenjskem (Koblar, Zgod. far, V., 104).

Visentini Ivan, porojen v Kranju l. 1754, je bil nekaj časa kapucin z redovnim imenom: P. Angelicus. L. 1786. beneficijat na Sori, potem do l. 1788. fužinski kapelan v Bohinju (Koblar, Zgod. far, I, 92).

Simoneti Franc, porojen v Kranju l. 1755., »ordinatus Presbyter Labaci ad tit. communitatis Gottshah«, je bil l. 1787. beneficijat v Mozirju, od oktobra l. 1788. provizor, potem kurat pri Sv. Mihaelu više Mozirja do l. 1807. Umril je kot deficient na Teharjih 12. julija l. 1808. (Kn. šk. arhiv v Mariboru in I. Orož. II., b., 243 in Izpiski.)

Köstel Jakob, porojen v Kranju l. 1755., posvečen l. 1782., je bil l. 1787.—1789. kapelan na Rečici, l. 1789.—1790. v Lučah, l. 1790.—1794. na Vranskem, l. 1795. in 1796. pri Sv. Vidu tik Planine, l. 1796. in l. 1797. provizor v Kozjem, l. 1797. in l. 1798. provizor v Pilštanju, l. 1798. in l. 1799. provizor na Bizeljskem, l. 1799. do 7. septembra l. 1802. provizor v Pod-sredi in potem župnik ondi. Od tod se je 4. julija l. 1806. preselil v Trbovlje. Instalirali so ga 19. t. m. Dne 28. novembra l. 1832. je stopil v pokoj ter umrl 20. januarja l. 1833. (I. Orož. IV., b. 407; VI., 88, 95, 247, 337 in 440.)

Tanzmann Jakob iz Kranja je bival nekaj časa v pokoju v Dobu. L. 1815. mu škofijstvo določi njegovo rojstno mesto Kranj za nadaljno stanovanje. Tanzmann je vsled tega jako užaljen in zato ponižno prosi, naj ga pusté raje na deželi. Ako mu skažejo to milost, molil bode za ves konzistorij. Toda prošnja je brezuspešna in ne ostane mu družega, kakor ukloniti se višji oblasti. Poprej pa je še zapisal pomenljive besede: »O miser homo, qui non habet vocem in Capitulo!« Neprostovoljno bivanje

v Kranju je zamenjal že čez jedno leto z boljšo domovino v večnosti. Rojen je bil 23. julija l. 1747. in umrl je 1. julija l. 1816., star 69 let (Lavtižar, Kranj, 47 in 47). Njegov brat je bil najbrž

Tanzmann Andrej, kapelan v Šentjurju pri Kranju, ki je dne 10. sept. l. 1819. umrl v Kranju, star 69 let. (Lavtižar, Kranj, 47) Martin Andrej Tanzmann je bil rojen v Kranju 13. nov. l. 1754.

Eržen Pavel, »Crainburgensis, ordinatus Petinae ad tit. Dom. nob. de Weillenhiller«, je kapelanoval l. 1781.—1783. v Naklem, od koder je odšel maja l. 1783. za župnika v Podsredo. Dne 9. maja l. 1799. je postal župnik v Sevnici, kjer je umrl dne 26. oktobra l. 1814., star 68 let. »Propter suam singularem in lingua Carniolica eloquentiam passim vocabatur Cicero Carniolicus. Se ipsum nominare solebat Paulek na cente, quando erat bonae voluntatis«. Tako poroča o njem podsredska kronika. (Kn. šk. arhiv v Mariboru; Koblar, Zgod. far, II., 91; I. Orož. VI., 337 in Izpiski.) Koblar (II., 91) trdi, da je bil na Poševem v Šmartinski fari doma. V kranjski krstni knjigi ga ni.

Boncelj (Bonshel, Wanzel) Anton, »Krainburgensis, absolvit jus canon. et moralem Labaci. Presbyter factus Labaci ad tit. Domini in Nassenfuss«. Rojen 15. jan. 1747; 1782.—1783. duh. pom. v Preski. Pred prihodom v Presko je bil kapelan v Podbrezjah, iz Preske je pa šel v enaki lastnosti v Solčavo (Koblar, I., 128). L. 1784.—1790. le kapelanil v Braslovčah, a l. 1799. je postal župnik pri Sv. Štefanu pri Šmarju ter je umrl 14. maja l. 1811., star 64 let (kn. šk. arhiv v Mariboru in I. Orož. Izpiski).

Banko Matej, porojen v Kranju, je župnikoval na Zalem Logu, od l. 1807. pa na Sori, kjer je umrl 28. aprila l. 1834. (Koblar, Zgod. far, I., 84.)

Kos Matija, porojen v Kranju 13. februarja l. 1751, je bil l. 1777., 1778. alumnus v Gornjem Gradu, l. 1778.—1780. kapelan v Šoštanju, l. 1781.—1783. kapelan v Braslovčah, od l. 1799. pa župnik v Naklem, kjer je umrl 8. februarja l. 1826. (I. Orož. Izpiski; Koblar, Zgod. far, II., 82 in 83.)

Perne Fidel, porojen v Kranju 9. marca l. 1788., posvečen 18. septembra l. 1813. je kapelanoval v Labodu od 17. novembra

l. 1813. do 10. novembra l. 1814. Od tam je prišel v Gornjo Polskavo, kjer je 15. decembra l. 1817. postal provizor. Dne 23. aprila l. 1819. se je preselil v Monsberg. Tudi tukaj je bil l. 1821. od 17. junija do 15. novembra provizor. Iz Monsberga je odšel 9. maja l. 1822. v Vojnik, od tod pa 25. marca l. 1825. za provizorja v Gornjo Polskavo. Dne 1. septembra t. l. moral je za provizorja v Stoperce, od tod pa 25. oktobra l. 1826. za kapelana k Sv. Juriju pod Rifnikom. Dne 30. oktobra l. 1827. je postal župnik pri Sv. Petru v Savinjski dolini, kjer je umrl 7. marca l. 1857. (I. Orož. III., 440, VII., 379 in kn. šk. arhiv v Mariboru.)

Talmeiner Valentin, porojen v Kranju 27. januarja l. 1782., posvečen 4. marca l. 1813., je bil l. 1821.—1839. župnik v Blagovici (Schumi, Arhiv, I., 188).

Šumi Kancijan Anton, r. v Kranju 30. maja l. 1792., posvečen 22. septembra l. 1816., je bil od 3. junija l. 1819. do 11. julija l. 1819. oskrbovalni kapelan v Češnjicah (Schumi, Arhiv, I., 57).

Formacher Kristijan, porojen v Kranju 19. decembra l. 1807., posvečen 19. julija l. 1831., je bil l. 1847. v Češnjicah. (Schumi, Arhiv, I., 58.)

Götsl Jakob Ignacij, r. v Kranju dne 29. julija l. 1815., posvečen 9. marca l. 1838. je kapelanil l. 1839. pri Sv. Hemi, l. 1846. in l. 1847. pa v Rogatcu, kjer je bil l. 1847. od 24. marca do 19. avgusta tudi provizor, pozneje kanonik v Velikovcu na Koroškem. Umrl je 1. aprila l. 1864. (I. Orož. VII., 158. 161 in 274.)

Zeller Janez, porojen v Kranju 18. februarja l. 1816., posvečen 29. julija l. 1840. Kapelanoval je od 25. septembra l. 1840. pri Sv. Marjeti pri Wolfsbergu na Koroškem, od koder je odšel 23. aprila l. 1841. ne Rebrco. Od tam je moral 19. maja l. 1842. v Spodnji Dravograd, od tod pa že 30. septembra t. l. v Kaplo, kjer je kapelanil do 14. oktobra l. 1846., ko se je preselil v Tinje pri Konjicah. Tam je bil od 16. junija do 30. avgusta l. 1847. provizor, potem pa je odšel za kapelana v Stari Trg. Čez tri leta (19. septembra l. 1850.) so ga poslali

k Sv. Frančišku na Stražah, od tod pa 15. septembra l. 1852. v Konjice. Dne 24. aprila l. 1855. je šel za provizorja v Dolič, od tod pa 24. aprila l. 1856. za kapelana v Mozirje, kjer je služil do 28. aprila l. 1859., ko je moral za mestnega kapelana v Pliberk. Že 26. maja t. l. je stopil v začasni pokoj. Pozneje je bil vsprejet v ljubljansko škofijo ter je pastiroval kot župnik v Podlipi in v Svibnjem. Zadnji čas je živel kot deficient v Stari Loki (kn. šk. arhiv v Mariboru).

Zelnik (Seunik) Lukež, porojen v Kranju 8. oktobra l. 1828., posvečen 29. julija l. 1855. je umrl kot župnik v Ovčji Vasi na Koroškem 25. julija l. 1901.

Vranič (Uranish) Franc, porojen 3. oktobra l. 1822., posvečen 12. septembra l. 1847. je bil l. 1857. župnik v Istriji (Joann. de Sterna).

Florjančič Anton, r. 5. junija l. 1823., posvečen 28. marca l. 1853., je bil l. 1857. kapelan v Istriji. (S. Laurentii, parochia S. Martini).

Marencič P. Rajmund (Anton), rojen 7. junija l. 1808., profes. 21. oktobra l. 1830., duhovnik 25. septembra l. 1831. — l. 1866 franciškan v Ljubljani.

O pokolenju Jurija barona Vege.

Spisal **Franc Hauptmann**.

Letos dne 26. kimovca bo sto let, kar so našega rojaka, slavnega matematika podpolkovnika Jurija barona Vege v Nussdorfu poleg Dunaja mrtvega potegnili iz Donave.

Kako je ponesrečil, koliko časa je ležal v vodi, ne ve se za gotovo: le edno verjetno poročilo nam je o tem ohranjeno v francoskem znanstvenem časopisu »Nouvelles Annales de Mathematique, April 1855« od O. H. Terquema v Parizu (Gl. tudi Grunerts Archiv für Math. u. Phys. 25. Th. 1855, Wurzbach, Biographisches Lexicon, 50. Th. 1884. in Kres 1884.)

A prav kakor njegova smrt, bilo je dosedaj nejasno tudi njegovo pokolenje.

V životopisu, ki ga je o Juriju baronu Vegi obelodanila Matica Slovenska v »Spomeniku« z l. 1883., sem trdil, da je Vega slovenskega pokolenja; to pa zaradi tega, ker se iz zgodovine njega mladih let ne da kaj družega sklepati in ker se je edina, meni takrat znana priča, ki je trdila nasprotno, Dr. I. Hirtenfeld, der Militär-Maria Theresien-Orden, Wien 1857, skazala v nekaterih podatkih o Vegi nezanesljivo, tako da ji tudi v tem oziru nisem pripisoval odločilne važnosti.

Takoj za mojim životopisom sta izšla zaporedoma dva druga v nemškem jeziku; prvi iz peresa dr. Andreja Vrečko-ta v »Jahresbericht des k. k. Staatsgymnasiums in Brünn 1885; drugega je objavil poročnik (sedaj stotnik) Fridolin Kavčič l. 1886. Imam ga pred seboj kot ponatisk »aus dem Organ der Militärwissenschaftlichen Vereine«. Wien, 1886.

Prvi je potegnil z dr. Hirtenfeldom ter odločno zanimal mojo trditvev, drugi pa je nepristransko sodeč priznal, da je moja trditvev dosti bolj verjetna, nego nasprotna.

Glasom te nasprotne trditve je Vega španskega pokolenja. Tako pravi dr. I. Hirtenfeld, II. 469: Einer seiner Ahnen, der in spanischen Diensten stand, übersiedelte mit einem Deutschen Ordens-Commandeur nach Laibach«.

Brnski životopis pripoveduje blizu sledeče:

Po smrti Habsburžana španskega kralja Karola II. l. 1700. vnela se je takoimenovana španska dedna vojska l. 1701. Tej vojski je naredil konec mir utrechtski l. 1713. Cesar Karol VI. je moral za vselej zapustiti Španijo; ž njim so potegnili trije polki kirasirjev in dragoncev »Vasquez, Cordova in Galbes« v avstrijsko službo; ostanki teh treh polkov so bili l. 1721. združeni v 5. štajersko-koroško-kranjski dragonski polk Nikolaj I. car ruski, ki še zdaj obstoji, imajoč svoj dopolnilni »Cadre« v Mariboru.

Med temi vojaki je bil mož, Vega po imenu, ki je črez nekaj časa kot polinvalid izstopil ter dobil v Ljubljani službo nadzornika (Aufseher) na posestvu nekega grofa Attemsa. Ta-le

Vega je bil ded slavnega matematika, živeč v nekolikem blagostanju, a roditelji njegovega vnuka so bili povsem ubožni.

Te podatke je dobil brnski životopisec, kakor sam pravi, od podpolkovnika Andreja Korna, poveljnika 7. topničarskega bataljona v trdnjavi olomuški na Moravskem, koji jih je po poročilu v »Wehrzeitung, 30. Dezember 1885« posnel po nekem spisu stotnika v c. kr. deželni brambi Adolfa Dittricha na Dunaju. Ta-le zopet se sklicuje na izjavo generalmajorja Dietricha plem. Hermannsberga, ki ve povedati, da je njegovemu očetu neki gospod od Najvišjega komorništva (Oberstkämmereramt) pisal pismo, v katerem med drugim pravi, da se je več gospodov, med njimi podpolkovnik Vega, »dessen Vorfahren spanische Edelleute gewesen sein sollen«, brezuspešno potegovalo pri vladi za avstrijsko plemstvo, češ da se niso mogli izpričati s pečati tujega plemstva.

Ako je vse to res, moralo se je dogoditi pred letom 1800.; kajti dne 22. avgusta tega leta je itak povzdignil cesar Francišek I. Jurija Vego v baronski stan.

To so edine priče, ki sem jih dosedaj zasledil o Vegovem španskem pokolenju. Da so dokumentarne, tega pač nihče ne more trditi. Koliko tiči v njih protislovja, naj presodi čitatelj po sledečih dejstvih: 1.) Vega je bil še major, ko je postal baron, podpolkovnikom je bil še-le imenovan l. 1802., malo pred svojo smrtjo, in zato podpolkovniku Vegi niti ni bilo več treba, potegovati se za plemstvo. 2.) Vega je imel pravico do avstrijskega plemstva kot vitez Marije Terezije reda, ne da bi mu bilo dokazovati tujega plemstva.

Da je Vege špansko pokolenje prav malo verjetno, skušal sem dokazati v »Wehrzeitung« z dne 30. januarja l. 1886. V istem smislu piše gospod Fridolin Kavčič:

»Es kommt mir schier undenkbar vor, wie der Sohn eines spanischen Soldaten, der die Stelle eines gräflichen Aufsehers bekleidete und sich einiges Wohlstandes zu erfreuen hatte, zu einem armen slovenischen Bauern sich naturalisiert haben sollte.«

Koliko je ta dvom opravičen, prepričal sem se l. 1900. sam, ko sem prilično posetil Moravče, Vegovo nekdanje domovje v Zagorici in tamošnjo podružnico sv. Križa.

Vege rojstni dom je borna, sedaj na pol zidana, na pol lesena kočja kranjskega četrzemljaka, v kateri se nahaja ena soba, kuhinja, shramba, skedenj, pod njim hlev, vse pod eno streho. Dozidani del je star kakih 40 let, poprej je torej bila kočja za polovico manjša in tam, kjer je zdaj skedenj, je bila za Vege soba in pod njo hlev, ki je ostal na svojem mestu.

Ko vidiš vse to, pa se ozreš po majhni, kacic 12 hišnih številčk broječi gorski vasici in nje strmi okolici, kamor vodijo le slaba gorska pota, obide te nehoté dvom, je-li sploh mogoče, da je tuj naseljenec, ki je videl mnogo sveta, zapustil rodovitno ravnino, pa se zablodil v ta borni gorski kot, posebno če je bil nekoliko premožen. In je-li mogoče, da o tega naseljenca tujem pokolenju niti med tamošnjim ljudstvom, niti v krogih najvišjega plemstva na Kranjskem ni najti najmanjšega sledu?

Tako moram prašati z ozirom na prve životopise o Juriju baronu Vegi, kojih eden je izšel v knjigi: »Zweiter Jahresbericht des Landesmuseums in Krain, 1838« pod pokroviteljstvom odličnih kranjskih plemenitašev, drugi pa v »Oesterreichische Nationalzeitung«, 8. Bd., 8°, Wien 1835—1837 (v V. zvezku članek o Vegi). Za časa teh publikacij so še živeli možje, ki so Vege osebno poznali, in vendar ne povedó ni črkice o Vege španskem pokolenju.

Gospod stotnik Adolf Dittrich, ki se je jako zanimal za Vegovo delovanje, je l. 1853. sam hodil po Zagorici in na Vegovem domu in je iskal krstnih knjig pri podružnici sv. Križa.

Čudno se mi zdi, da se mu na licu mesta niso vzbudili resni pomisleki o španskem pokolenju. Morda mu je tako misel vdušila nevolja, da ondi ni našel nobenih krstnih knjig. No najti jih seveda ni mogel, ker se v podružni cerkvi ni krstilo. Velika moravska župnija šteje ednajst podružnic, a od vseh so nosili in še nosijo h krstu v Moravče in tam so

tudi shranjene v lepem redu krstne knjige, ki se začenjajo s 23. februarjem l. 1621.¹⁾

Zapustimo torej nedokazana tradicijska poročila, pa pogledimo v krstne knjige moravske.

Liber Baptizatorum Parochiae Moraitsch Nr. 9, pag 348 ima ta-le že večkrat objavljeni krstni list Jurija barona Vege:

»Martis 1754 die 24.² Georgius Bartholomaei Vecha et Helenae conjugis legitimus filius ex Sagorica vicariat. S. Crucis levantibus Josepho Grill et Gertrude ejus consorte baptizatus est à me Georgio Fikh Cooperatore.«

O poroki njegovih roditeljev Jerneja in Helene Vecha pravi Liber I. Copulatorum caes. reg. Parochiae Moraitschensis ab anno 1700 usque ad annum 1756:

»1752. Aprilis die 4. Bartholomaeus Vecha, viduus ex Sagoriza vic. S. Crucis iniit matrimonium cum Helena defuncti Joannis Masel filia leg. ex . . . vic. S. Hermagora adstantibus Josepho Povierg et Bartholomaeo Kanz a me Francisco Werliz cooper. loc.«

Iz tega sledi, da se je bil oče Jernej Vecha l. 1752. oženil kot vdovec. O njega prvi poroki nam pove ista knjiga to-le:

»1737. Novembris die 24. Bartholomaeus Vecha³⁾ servatis servandis copulatus est cum Agatha defuncti Primi Orhegk legitima filia präsentibus Bartholomaeo Ulzhar et Gregorio Dragar per Joannem Baptistam Kunst coopt.«

Istega leta najdemo pri porokah zapisanega Jerneja Veho kot starašino in sicer:

»1731. 28. Januarii Michaël Povirgk servatis servandis copulatus est cum Gertrude Janescka präsente Martino Janez⁴⁾ et Bartholomaeo Vecha per I. B. Kunstl.«

»1738. 6. Julii. Copulatus est Juri Peterka, legitimus filius astantibus testibus Martino Peterka et Jerni Weha.«

1) Gospod dekan Janez Bizjan mi jih je najvljudneje dal na pregled, za kar mu bodi tukaj izrečena najiskrenejša zahvala.

2) To je krstni dan, rojstni pa je 23. sušec. — Tako pravi napis na oljnati sliki barona Vege v c. kr. fideikomisni knjižnici na Dunaji, od katere mi je g. dr. France Simonič, kustos na vseučiliški knjižnici dunajski, l. 1886. preskrbel fotografski posnetek.

3) Imena so pisana v citatih točno po izvirniku.

4) Pomeni vsakako: Janež.

Peterka, Povirk, Janež so imena zagoriških kmetov, zato sta pač tudi starašini »Barthol. Veha« in »Jerni Weha« eden in isti kmet Jernej Veha iz Zagorice, posebno ker je bil v Zagorici le eden posestnik tega imena.⁵⁾

Še večje važnosti je za nas Jerneja Vehe krstni list. Glej: Nr. 6. Liber Baptizatorum C. Reg. Parochiae Moravitschensis a die 1ma. Januarii 1683 usque ad ultimum decembris anni 1706:

»1702. Augusti. Die 13. hujus baptizatus est Bartholomaeus, legitimus filius ortus parentibus Josepho Veha et conjugē eius Marina patrinis Sebastiano Peterka et Jera Povirkouka adstante Jure Povirk per me Valentinum Sitter cooperatore m loci.«

Oče Jernej Veha je bil torej krščen dne 13. avgusta l. 1702.

V moravških knjigah se nahaja ime »Bartholomaeus (Jernej) Veha« za one dobe, t. j. od sredine 17. do sredine 18. stoletja nektere krat, tako da se mora pripisovati različnim osebam. Vzpričo temu je treba posebej dokazati, da je l. 1702. rojeni Jernej Veha res oče Jurija barona Vege. V to nam služijo te-le neovržne pisane pričē:

Prva je očeta Jerneja Vehe mrtvaški list. Glej: Liber Mortuorum Nr. 3. 1760—1770:

»1760. Aprilis. 5ta. Bartholomaeus Veha ex Sagoriza vicinitatis S. Crucis provisus sacramentis actatis suae 60 annorum sepultus est a me Antonio Seushig cooperatore loci.«

Ta-le dne 5. aprila l. 1760. pokopani Jernej Veha je bil brezdvomno oče barona Vege, ker je bil doma iz Zagorice. Njegova starost se povoljno vjema s krstnim listom, po katerem je štel ob svoji smrti 58 let. Majhna razlika v starostnih podatkih je povsem umevna; saj se pri pogrebih zapisuje starost navadno le po narekovanju sorodnikov, ne da bi se oziralo na listine.

Druga priča je desetinski zapisnik: Sackzehend-Register bei dem Landesfürstl. Pfarrhof Moraizh. Na strani 248. stoji:

⁵⁾ Hišno ime je še sedaj »Vehovec«.

»V. Sae. Crucis.«⁶⁾ Peterka und Vecha.

1715, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22.

Leben von 4. Hueben⁷⁾ Sagorizo Jährlichen L. W. f. 31.«

To nam pričuje, da je že l. 1715. v Zagorici pod podružnico sv. Križa gospodaril četrtgruntar po imenu Vecha.

Tretja in še starejša priča pa je folijant: Urbarium bey der Khayserlichen Pfarr Moreutsch Nr. 26.

Na čelu te knjige stoji:

»Vergleich zwischen Herrn Johannes Sigmundt Menaglio Pfareren dann N. deren Pfarrhöflichen Unterthanen, daselbst zu Moreutsch, Ratione Strittig gewester Robath.«

Ta pogodba, obsegajoča več stranij, je bila sklenjena dne 17. junija l. 1700. ter nosi podpis:

»Franz Adam Urssin Graf v. Blaggay, Lants Vizdomb in Crain.«

Nas zanima folijo-stan 178:

»Sa Goriza:

1751.

Joseph Vecha. Harzehling 10 1⁸⁾

Hiendel 1 1⁸⁾

Lamp alle andere Jahr 1 ist rückständig.«

L. 1751. pa v Zagorici na Vehovem ni gospodaril več Jožef ampak Jernej Vecha. Torej je bil takrat Jernej, oče barona Vege, v urbariju še zapisan kot Jožef Vecha ali sin pod imenom svojega očeta. Po pogodbi, katero je l. 1700. sprejel oče Jožef, je njegov sin Jernej Vecha l. 1751. odštel v moravško župnišče prediva 10⁹⁾, in 1 pišče; 1 jagnje pa, ki je bilo odštovati vsako drugo leto, je bil še na dolgu.

V istem urbariju so med drugimi še zapisani ti-le zagoriški posestniki: Bastian Povjergk,¹⁰⁾ — Jury Janesch und Gregor Peterka, — Marco Stephantschitsch u. Niclaus Sarius.

Na Verhu:¹¹⁾ Martin Peterka i. t. d.¹²⁾

6) Vicinitas Sanctae Crucis.

7) Beri: Viertel-Huben.

8) Odšteto.

9) Kakšne mere, ni znano.

10) Povirk.

11) T. j. vrh Zagorice.

12) Stefančič, Povirk in Vehovec so še zdaj domača imena treh zagoriških sosedov.

Te tri listine pričajo neovržno, da je l. 1702. dne 13. avgusta rojeni »Bartholomaeus Veha« istinito poznejši posestnik na Vehovem v Zagorici, pa tudi brezdvomno oče Juriju baronu Vegi. Roditelja Jerneja, torej praroditelja barona Vege, sta se imenovala Jožef in Marina Veha in že ona sta bila l. 1700. posestnika na Vehovem.

To se da sklepati iz poprej imenovanega urbarija, povrh pa še iz poročne knjige moravške, v kateri je poroka Vegovega deda Jožefa zapisana s temi le besedami:

»1700. Die 31. Januarii in facie Ecclesie copulati sunt Josephus, filius leg. Defuncti Caspari Vecha vicinitatis SS. Trinitatis cum sponsa sua Marina leg. filia Martini Stephanciz is Sagoriza coram testibus Andrea Jamsegk et Jacobo Jamfegk caeteris servatis servandis.«

S tem je dokazano, ne le da je ded Jurija barona Vege l. 1700. že bil gospodar na Vehovem v Zagorici, ampak tudi, da je njegov praded »Casparus Vecha« bil od sv. Trojice, torej moravški rojak.

Sv. Trojica je podružnica moravska in po legi soseda podružnici sv. Križa, kateri loči greben onega gorovja, ki se razteza med Moravsko in Savsko dolino od vzhoda blizu proti zahodu, tako da leži sv. Trojica na severni (moravški), Zagorica pa na južni strani grebena (za Goro).

O rojstvu pradeda Gašperja ni bilo najti kaj natančnega. Iz dobe od l. 1626—1683. manjka v krstnih knjigah na ednajstih mestih listov za par mesecev do deset let. Navzlic temu se najde »Casparus Veha« zapisan za botra dne 14. avgusta l. 1672. in 10. avgusta l. 1679; dne 20. oktobra l. 1679 pa je bila krščena »Ursula filia Caspari Vecha«.

Iz teh podatkov pa sledi, da je bil praded Gašper, ki je bil za poroke svojega sina Jožefa že mrtev, rojen v prvi polovici, morebiti blizu sredine 17. stoletja, ter da je bilo njegovo bivališče stalno.

Opirajoč se na vse te podatke iz moravškega arhiva smem pač z dobro vestjo obnoviti svojo že l. 1883. v »Spomeniku« izraženo trditev, da je Jurij baron Vega čiste slovenske korenine.

Naj je tudi prišel s španskimi polki l. 1713. kak vojak po imenu Vega na Avstrijsko, izključeno je, da bi bil on ali njegov sin oče našega Jurija.

S tem bi lahko končal; toda naj mi je dovoljeno, pri tej priliki navesti še drobtinico, oziroma popravek.

Zagovornikom Vegovega španskega pokolenja je osobito pred očmi špansko ime »Vega«. Naš »Georgius Vecha« pridel si je to ime, odkar je l. 1780. prestopil k vojakom; zakaj, ni dognano. Ime Vega je res na Španskem običajno, ali tudi slovenščini je lastno. Tega posebej razkladati, ne zdi se mi potrebno. Da je Juri Vecha svoje ime spremenil pod uplivom španščine, je mogoče, ali verjetnih dokazov o tem ni; mogoče je pa tudi, da je temu povod iskati celo drugje, morebiti na domači zemlji, v Moravčah.

Čitatelji so gotovo že zapazili različno pisavo imena »Veha«, katero sem v citatih natanko posnel po izvornikih moravškega arhiva.

»Vecha, Vecha in Weha« je eno in isto ime. Razun teh oblik se v moravških knjigah nahajata tudi obliki »Veicha in Veiha«; moške in ženske izpeljanke pa se glasijo: Vehovez,¹²⁾ Vechouez, Vehouiz, Vehauiez, Vechauiz, Vechouka, Vechauka, Vechoukha. Moravče so pač bile domovina Veh ali Vehovcev do današnjega dne; v 17. in 18. stoletju so se nahajali v podobčinah Gradišče, Rudnik, Sv. Trojica, Tustanj, sv. Valentin in Vodice. Samo od l. 1621. do l. 1760. se našteje teh imen blizu 150. Jasno je, da so si mnoge teh družin bile v bližjem ali daljnem sorodstvu.

Kaj, ko bi mi sedaj dejali, da je Juriju Vehi, kojega bistri glavi je prijala le matematična natančnost, prišlo na misel, urediti si stalno pisavo svojega imena? Za .oni čas, ko je bilo

¹²⁾ Starejša sestra Jurija Veho je v krstni knjigi zapisana na ime »Gertrudis Vehovez« (8. sušca l. 1753.), mlajša pa na ime »Weha« (7. sušca l. 1756).

latinjenje imen splošno med učenjaki, — des Cartes je postal Cartesius, Demmel Demelius i. t. d., bilo bi to povsem umljivo.

Kaj pa, ko bi dalje dejali, da je Jurij Veha vedel, kar stoji v poročni knjigi moravški z dne 4. julija l. 1735?

»Lucas Vido Kranza¹⁴⁾ copulatus est cum sua sponsa Margarita Vegha servatis servandis adstantibus Juri Vegha et Thoma Gruschar per me Andream Wagner.«

In kaj, ko bi ta starašina »Juri Vegha« bil kak prav bližnji sorodnik očeta Jerneja Vehe, kateremu na čast je ta-le dal krstiti svojega sina za »Jurija«?

Pisavo »Vegha« sem v moravških listinah zasledil le na tem edinem mestu in prav zategadel smem domnevati, da je samo inačica oblike »Veha« ter da se je tudi tako izgovarjala. Da so pa duhovniki imena tako različno pisali, izhaja od tod, da mnogoteri izmed njih niso bili domačini ter niso poznali posebnostij narečja.

Ako je »Juri Veha« vedel, kako nedosledno se v moravških knjigah piše njegovo ime — in to je povsem verjetno, — tedaj je tudi prav verjetno, da si je izmed mnogovrstnih oblik kot stalno prisvojil ravno obliko »Vegha«, pa si jo je, bodisi z ozirom na ime slavnih Špancev, bodisi z ozirom na starodavno ime svetle zvezde na nebu, prikrojil v jednostavnejšo obliko »Vega«.

Ta razlaga, ne trdim, da je edino prava, toda je verjetna, saj prisiljenega nima nič na sebi.

V »Spomeniku« od l. 1883. sem dejal, da je Jurij baron Vega vse žive dni ostal samec pa da je z njim izmrlo plemstvo tega imena. Ko sem to pisal, ravnal sem se po životopisih, ki so na Kranjskem zagledali beli dan (že imenovani Letopis deželnega muzeja kranjskega iz l. 1838. in Letopis nižje realke v Ljubljani iz l. 1854. od rajnega Mihe Peternela).

Temu je treba popravka, kajti Wurzbach, Biographisches Lexicon, 50. Theil 1884 piše na str. 68:

¹⁴⁾ Težko čitljivo.

»Das scheint denn doch nicht ganz richtig zu sein; denn am 28. Jänner 1807 trat ein Franz Freiherr von Vega (geb. zu Wien am 12. Februar 1796) in die Wiener-Neustädter Militär Akademie, aus welcher derselbe am 15. Dezember 1813. als Lieutenant zu Hohenzollern-Chevauxlegers Nr. 2 ausgemustert wurde. Dieser Franz Freiherr von Vega scheint somit ein Sohn Vegas zu sein, da eine zweite Familie dieses Namens nicht bekannt ist. Dieser Franz war, als Freiherr Vega starb, siebenthalb Jahre alt.«

Ti podatki so dovolj natančni in je tem manj dvomiti o njih resničnosti, ker druge plemenite obitelji tega imena na Avstrijskem niso znane. Baron Vega je bil torej oženjen.

To isto potrjuje ustno poročilo, ki mi je došlo iz slovenskih. z Vego v daljnem sorodstvu stoječih krogov.

Mlajša sestra Jurija barona Vege, Marija, se je po smrti svojega očeta oženila z Jakobom Peterko na domačem posestvu v Zagorici. Njen sin Jože Peterka je zamenil podedovano posestvo (hišno štev. 10) z Janeževim (v Zagorici hišno štev. 7).¹⁵⁾

Jožefu Peterki se je rodil sin Jernej l. 1811. v Zagorici na Janeževem. Hči Jerneja Peterke, Marija, rojena l. 1834. na Janeževem se je okolo l. 1858. omožila z Jožefom Škrinarjem, mlinarjem v Dobu na Studencu blizu Brda, ki je pozneje postal brodnik v Brežicah ob Savi.

Jože Škrinar ima petero otrok; Heleno, rojeno v Dobu l. 1863., vsi drugi, Tončka, Francika, Marička pa Jožef so rojeni v Brežicah. Ta najmlajši sin, Jožef Škrinar, rojen 1. novembra l. 1875., je bil l. 1894. šestošolec na II. državni gimnaziji v Gradcu in ta mi je prinesel iz ust svoje matere zagotovilo, »da je Juri baron Vega bil oženjen ter imel dva sina, katera pa sta se na Dunaju ponesrečila, eden se je baje ustrelil«.

Ako je med potomci Vegove sestre še sedaj ohranjen spomin na njegovo obitelj, se s tem le potrjuje ona vest, ki je zgoraj priobčena po Wurzbachu.

¹⁵⁾ Gl. Spomenik str. 170. »Poslej je Vehovčevo na dražbi kupil Močilnikar. Tako še zdaj gospodarijo na Janeževem Peterke, na Vehovčevem pa Močilnikarji.« L. 1900. je gospodar na Vehovčevem Pokovec, žena mu je rojena Močilnikar.

Končujoč si usojam opozoriti slovensko javnost, da bi bilo jako umestno, navzlic razburkanim našim razmeram, proslaviti na domačih tleh spomin na stoletnico smrti ednega izmed najslavnejših sinov, kar jih je rodila mati slovenska, dostojno proslaviti moža, ki nam bodi na veke uzor neumorne, vztrajne delavnosti, izredne učenosti in junaške hrabrosti. Ob njegovem spominu naj bi ves narod zajemal novih močij v stremljenju za kulturnim in gmotnim napredkom.

Mali zapiski.

O jezuitskem kolegiju in cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani. V »Zborniku« Slovesne Matice«, III. zvezek, g. prof. J. Vrhovec pripoveduje o ustanovitvi novejših ljubljanskih fará. Mnogo bi se dalo temu spisu še dodati. Za danes opozarjamo na jezuitsko kroniko, ki leži v dvorni knjižnici na Dunaju. V tej kroniki se zavrača Vrhovčeva trditev, da so jezuitje po dohodu v Ljubljano nekaj časa bivali v frančiškanskem samostanu na sedanjem Vodnikovem trgu. Knjiga poroča o naselitvi jezuitov: Ko se je l. 1540. začelo širiti luteranstvo po Ljubljani, frančiškani sčasoma niso dobivali več miloščine. Koncem 16. stoletja je bil njih samostan skoro zapuščen. Dobili so ga jezuiti. Ker jim pa ni bil priročen, jim je Ferdinand dal cerkev sv. Jakoba s cesarskim hospitalom za ubožce. Jezuitje niso nikdar bivali v samostanu. Dne 21. jan. l. 1597. so prišli prvi trije jezuitje v Ljubljano. Osem dnij so stanovali pri škofu, potem so se pa naselili v popravljenem hospitalu na Starem trgu. Cerkev sv. Jakoba je bila dozidana l. 1513. in posvečena od škofa Rauberja, kakor dokazuje zlati novc, najden pod korom cerkve. Cerkev sv. Jakoba je bila temna, hospital majhen. Treba je bilo kupiti za kolegij več sosednjih hišic. Eno je prodal kostanjeviški opat. Dne 8. maja l. 1598. je bil vložen vogelni kamen za kolegij. Škof Hren je dal pešek, mesto pa po ceni apno in opeko za vso stavbo. L. 1603. so jezuitje že stanovali v sezidanem delu kolegija. Dne 25. aprila l. 1613. so začeli kopati temelj za novo cerkev sv. Jakoba in 1. maja je škof Hren vložil vogelni kamen. Stiški opat Jakob je bil navzoč kot zastopnik vojvode. Na episteljski strani se je sezidala kapela na stroške Jurija barona Lenkoviča, za kapelo na evangeljski strani je pa škof Hren dal rektorju 1200 gld. A. K.

Izdaje in zalaga »Muzejsko društvo za Kranjsko.«

Natisnili J. Blasnikovi nasledniki v Ljubljani.